

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

**ПРЕГЛЕД НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ДОБРИ
ПРАКТИКИ И ТРУДНОСТИ В
СТРАНИТЕ-ДЕСТИНАЦИИ –
ОПИТЪТ НА РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ**

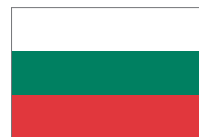
Йохан Вагнер

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

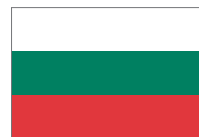

СЪДЪРЖАНИЕ

1. 1. РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ	3
2. 2. МИГРАЦИЯ И ВЪТРЕШНИ РАБОТИ НА ЕС	10
3. ПОЛИТИКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЗАКОННАТА МИГРАЦИЯ В ХЪРВАТИЯ	15
4. ОБЩИ ПРАВНИ ПРЕДПОСТАВКИ	22
5. ПРОЦЕДУРАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УБЕЖИЩЕ В ХЪРВАТИЯ	33
6. НЕЗАКОННА МИГРАЦИЯ И КОНТРАБАНДА НА ХОРА	46
7. RETURN FRAMEWORK AND PROGRAMMES	34
8. SYNOPSIS	38
9. ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ ЗА ВРЪЩАНЕ	56
10. МЕЖДУВЕДОМСТВЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	60
11. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВРЪЩАНЕТО НА НЕЗАКОННИ МИГРАНТИ	66
12. КРАТЪК ОБЗОР	67
ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ	68
ПРИЛОЖЕНИЕ 1	69
ПРИЛОЖЕНИЕ 2	70
ПРИЛОЖЕНИЕ 3	73
ПРИЛОЖЕНИЕ 4	74

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

1. РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ

1.1. Данни за Република Хърватия

Република Хърватия (наричана по-долу „Хърватия“) се намира кръстопътя между Средиземно море, Централна Европа и Югоизточна Европа. Площта ѝ е 56594 km², а площта на териториалните ѝ води е 31,067 km².

Хърватия граничи с Унгария на север, Словения на запад, Сърбия и Босна и Херцеговина на изток, Черна гора на юг, а границата с Италия е морска.

Територията е административно разделена на 428 общини; 127 града и 20 окръга и град Загреб, който има специален статут – както градът, така и окръгът.

Столицата е *Загреб*, който е и основен икономически, културен и политически център. Други големи градове са *Сплит*, *Риека* и *Осиек*.

Предвид географското си положение, Хърватия има най-дългата сухопътна граница в Европейския съюз (ЕС). С цел ефективна защита на границата, гарантиране на неселективен подход към процедурата за международна закрила, и с цел спазване на шенгенските стандарти, Хърватия непрекъснато инвестира усилия в своя институционален и административен капацитет за:

- подобряване на изграждането на граничните пунктове (ГКПП);
- изграждане на съоръжения за приемане и настаняване на незаконни мигранти и лица, търсещи убежище;
- предоставяне на техническо оборудване и обучение на служители на граничната полиция;
- изграждане на технически капацитет за наблюдение на външните граници.

Всичко това се осъществява чрез средства на ЕС в рамките на финансовата помощ, отпусната за нуждите на страната, чрез фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ). По същия начин се използва опитът и най-добрите практики на ЕС чрез участие в дейности на FRONTEX, както и чрез участие в работните групи на институциите на ЕС.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

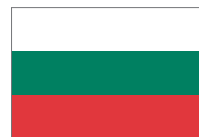
1.2. Население

В Република Хърватия живеят 4 284 889 жители, от които 328,738 жители принадлежат към национални малцинства: албанци 17,513 (0,41 % от населението на Хърватия), австрийци 297 (0,01 %), босненци 31 479 (0,73 %), българи 350 (0,01 %), чехи 9 641 (0,22 %), германци 2 965 (0,07 %), унгарци 14 048 (0,33 %), италианци 17,807 (0,42 %), македонци 4 138 (0,10 %), черногорци 4 517 (0,11 %), поляци 672 (0,02 %), роми 16,975 (0,40 %), румънци 435 (0,01 %), руснаци, 1 279 (0,03 %), рутени 1 936 (0,05 %), словаци 4 753 (0,11 %), словенци 10 517 (0,25 %), сърби 186 633 (4,36 %), турци 367 (0,01 %), украинци 1.878 (0,04 %), власи 29 (0,00) и евреи 509 (0,01 %)¹.

1. Източник: „2011 преброяване на населението, домакинствата и жилищата в Република Хърватия“, Хърватско бюро по статистика, 14 ноември 2018.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Хърватите съставляват 90,42% от населението. Хърватската конституция гарантира:

- свободата на хората от всички национални малцинства;
- правото да изразяват своята националност;
- свободата да използват своя език и писменост;
- правото им на културна автономия.

1.3. Република Хърватия на международната сцена

По отношение на предмета, който трябва да бъде разгледан, Република Хърватия е и член на:

- Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (от 24 март 1992 г.)
- ООН (от 22 май 1992 г.)
- Съвет на Европа (от 6 ноември 1996 г.)
- Световна търговска организация (от 30 ноември 2000 г.)
- НАТО (от 1 април 2009 г.)
- Европейски съюз (от 1 юли 2013 г.).

1.4. Първоначална позиция на Хърватия по отношение на миграцията

Ефективната и хуманна политика за връщане е неразделна част от миграционната политика на Хърватия и не противоречи на това тя да е по-отворена.

Гарантирането на връщането на незаконни мигранти е от съществено значение за повишаване на доверието в политиките на Хърватия в областта на международната закрила и законната миграция.

Убежището е право, което е защитено от основния закон в Република Хърватия².

Член 33

Чужди граждани и лица без гражданство могат да получат убежище в Хърватия, освен ако не бъдат преследвани за неполитически престъпления и дейности, които противоречат на основните принципи на международното право.

Нито един чужденец, законно пребиваващ на територията на Република Хърватия, не може да бъде експулсиран или екстрадиран в друга държава, освен в случаите на изпълнение на решения, взети в съответствие с международен договор или закон.

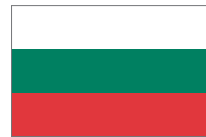
[Ог 135/97, член 6, 15 декември 1997 г.]

2. Конституцията на Република Хърватия от 15 януари 2014 г. – Консолидиран текст, Държавен вестник № 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 и 5/14. Повече информация на: https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/The_consolidated_text_of_the_Constitution_of_the_Republic_of_Croatia_as_of_15_January_2014.pdf

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Лица, които са разселени от други части на света, бягащи от насилието, войната и терора, могат да намерят закрила в Хърватия. След пристигането на територията на Хърватия, разселените лица се озовават в едно безопасно място, често след като са били в постоянна опасност в продължение на години. Те са сигурни само дали те и техните семейства могат да останат тук постоянно и да работят, докато бъде взето окончателно решение по молбата им за убежище.

Министерството на вътрешните работи отговаря за разглеждането на молбите за убежище, което е много сериозна и отговорна задача, като се има предвид, че решенията се вземат по отношение на лица, за които са налице сложни процедури, и като се вземат предвид разнообразните компетенции и строгите правни рамки. Във всеки отделен случай висококвалифицираните лица, вземащи решения от МВР, които притежават сериозни умения и опит, решават дали дадено заявление за предоставяне на убежище е оправдано и дали се прилага едно от четирите основания за закрила, позволяващо на дадено лице да остане в Хърватия³.

Допълнителни подробности по темата ще бъдат описани по-надолу в доклада.

1.5. Промени във вътрешната организация на МВР

На заседанието си на 8 март 2019 г. правителството на Хърватия прие Решение относно измененията на Закона за Вътрешната организация на МВР (Държавен вестник № 24/19).

Споменатият регламент доведе до значителни промени във вътрешната организация на министерството, особено в областта на убежището и миграцията. И по-точно – обхватът на работата на бившия сектор по административни въпроси, чужденци и гражданство, бе значително разширен, особено в частта му относно миграцията, (законната и трудовата), както и международната закрила.

Поради горепосочените причини бе създадена Дирекция „Имиграция, гражданство и административни въпроси“, която има два сектора – „Административни въпроси и гражданство“ и Сектор за чужденци и международна закрила.

Дирекцията е органът, отговарящ за разглеждането на молбите за международна закрила и е компетентен да взема решения на първа инстанция. Преди промените това беше в компетенциите на Дирекция „Административни и инспекционни въпроси“ на Министерството на вътрешните работи.

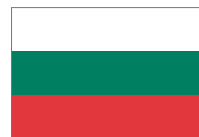
3. Четирите форми на защита за правото на убежище са: Лицата, които биха били обект на сериозно нарушение на правата на човека, ако се върнат в страната си на произход, имат право на убежище и се считат за преследвани по политически причини поради тяхната раса*, националност политическо мнение, фундаментални религиозни убеждения или принадлежност към определена социална група.

*Терминът „раса“ се използва в съответствие с формулировката на Женевската конвенция за бежанците)

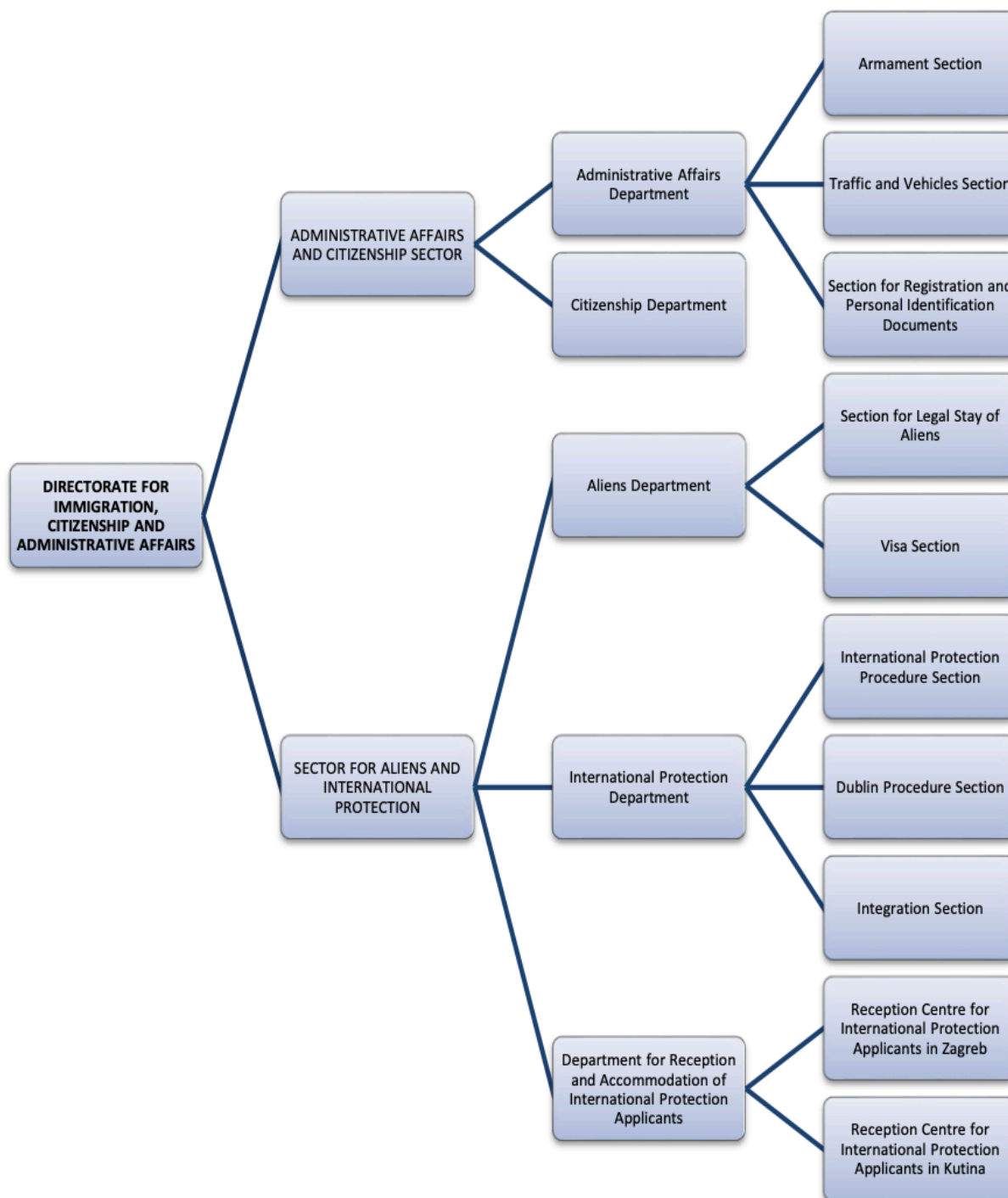

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Фигура 1.5.1 - Диаграма на Дирекция "Имиграция, гражданство и административни въпроси"

4. Федерална полиция (2016): Кой може да използва EasyPASS? Бърз преглед на системата за граничен контрол. Повече информация на: http://www.easypass.de/EasyPass/EN/What_is_EasyPASS/_functions/Video/easypass_imagefilm.html

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

1.6. Ситуацията в Хърватия към настоящия момент⁵

Що се отнася до усилията, вложени с цел постигане на шенгенските стандарти, Европейската комисия изпрати през октомври 2019 г. уведомление до Европейския парламент и до Съвета относно проверката на пълното прилагане на достиженията на правото от Шенген в Хърватия, като по този начин бе заявено, че Хърватия отговаря на техническите критерии.

Освен това, Хърватия изпълни задължението си по въпроси, свързани с презаселването през 2019 г., в съответствие с решението на правителството от октомври 2017 г., като презасели 98 сирийски граждани, пристигнали в страната от Турция. Като допълнителна мярка за солидарност, на 14 февруари 2019 г.⁶, Хърватия прие Решението за презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на условията за предоставяне на международна закрила, с което страната пое ангажимент да получи до 150 граждани на трети страни или лица без гражданство.

През 2019 г. Хърватия си сътрудничеса с Европейска служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПУ) с цел осигуряване на международна закрила. Сътрудничеството се осъществяваше чрез национални звена за контакт и чрез образователни семинари, организирани от ЕСПУ. Освен това, хърватски експерти предоставиха помощ на държавите членки на ЕС, които са изправени под голям миграционен натиск (например Гърция, Италия, Кипър).

В рамките на съвместните операции на Фронтекс, от началото на масовия приток на незаконни мигранти, и в сътрудничество с ЕСПУ, Хърватия редовно командирова свои полицейски служители, патрулни кораби и специализирани превозни средства в страни, които са подложени на голям натиск по отношение на незаконната миграция. Хърватия е също така домакин и на чуждестранни полицейски служители в съвместни операции на Фронтекс.

През 2019 г. се проведеха и няколко съвместни операции на звената за контакт на хърватска територия. Хърватия също така участваше и в съвместни операции на Фронтекс, които се провеждаха в други държави членки и трети страни, най-вече в Гърция и Албания.

Освен това, през 2019 г. Хърватия предприе допълнителни законодателни промени в областта на законната миграция (вж. точка 3 от доклада).

На 18 юли 2019 г. влезна в сила новият Закон за гражданите от Европейското икономическо пространство⁷ и техните семейства (Държавен вестник № 66/19). През 2019 г.

5. Годишен доклад за 2019 г. относно миграцията и убежището в Хърватия – Национален доклад (част 2); П. 4. Това е петият годишен доклад за миграцията и убежището, изготвен от Националното звено за контакт на Европейската миграционна мрежа в Хърватия. Европейската миграционна мрежа е мрежа от експерти по миграция и убежище, чиито дейности се координират от Европейската комисия. Национални звена за контакт (EMN NCP) са създадени във всяка държава членка на ЕС и в Норвегия. Министърството на вътрешните работи е Национално контактно звено по EMN в Хърватия. Настоящият доклад обхваща периода между 1 януари и 31 декември 2019 г.

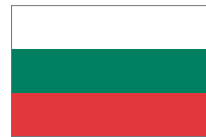
6. Държавен вестник № 16/19н

7. Държавите, които принадлежат към ЕИП, включват Австрия, Белгия, България, Хърватия, Република Кипър, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Испания и Швеция.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Продължи и работата по новия Закон за чужденците. Наред с останалото, този закон има за цел да определи новия модел за регулиране на заетостта на гражданите на трети страни. През 2019 г. заетостта на граждани на трети страни беше обвързана с годишната квота за наемане на работа на чужденците, която беше коригирана и неколкосткратно увеличавана, а през 2020 година бе приета нова квота за наемане на работа на граждани на трети страни.

По отношение на областта на международната закрила, всички решения са приети в рамките на законоустановения срок, независимо от увеличаване брой кандидати за международна закрила, регистрирани през 2019 г. Неоснователните заявления се обработват с приоритет, както и тези на лицата, които изискват специални процедурни гаранции и гаранции за приемане. Това включва и заявленията на уязвимите групи, както и тези на задържаните кандидати.

През 2019 г. беше създаден Междуведомствен комитет за защита на непридружените непълнолетни лица в съответствие с Протокола за третирането на непридружените непълнолетни, а новият Закон за приемните грижи влезе в сила на 1 януари 2019 г. (Държавен вестник, № 115/18).

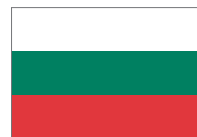
Новият закон за промените в Закона за Хърватското гражданство (Държавен вестник № 102/19) бе гласуван през 2019 г. и влезе в сила през 1 януари 2020 г., докато в областта на борбата с трафика на хора, новият протокол за интеграция/реинтеграция на жертвите на трафик на хора влезе в сила на 1 април 2019 г.

През 2019 г. се проведе редица национални и международни обучения за служителите в съответните администрации. Продължи полагането на усилия за укрепване на капацитета за сигурност и управление на границите чрез закупуване на ново оборудване. Стартираха и нови проекти в областта на международната закрила, интеграцията и връщането, като продължи работата по някои от проектите от предходни години. Също така, през 2019 г. и неправителствените организации се включиха в работата по различни проекти по темата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

2. МИГРАЦИЯ И ВЪТРЕШНИ РАБОТИ НА ЕС

2.1. Първоначална позиция

ЕС е място, в което хората, които бягат от преследване или тежки посегателства в родните си страни, могат да намерят защита.

Убежището е основно право и международно задължение за държавите, както е записано в Женевската конвенция за статута на бежанците от 1951 г.⁸ В ЕС, пространство на отворени граници и свобода на движение, държавите членки споделят едни и същи основни ценности и съвместен подход за гарантиране на високи стандарти за закрила на бежанците.

Държавите от ЕС носят споделена отговорност относно приемането на лицата, търсещи убежище по достоен начин, като гарантират, че те ще получат справедливо отношение и техният случай ще се разглежда в съответствие с единните европейски стандарти. Това гарантира, че независимо къде кандидатства лицето, резултатът ще бъде еднакъв. Процедурите трябва да бъдат справедливи и ефективни в целия ЕС и не трябва да се допускат злоупотреби.

Потоците от лица, търсещи убежище, обаче не са постоянни, нито са равномерно разпределени в целия ЕС. Те варират от над 1,8 милиона през 2015 г. до около 142 000 през 2019 г., което представлява спад с 92%.

2.2. Обща европейска система за убежище – ОЕСУ

Предвид това, през 1999 г. ЕС създаде обща европейска система за убежище⁹. През 2020 г. Европейската комисия предложи да се реформира системата чрез всеобхватен подход към политиките в областта на миграцията и убежището, основан на три главни стълба:

- ефективни процедури за предоставяне на убежище и връщане,
- солидарност и справедлив дял от отговорността и
- укрепване на партньорствата с трети държави .

От самото начало ЕС работи по ОЕСУ и са приети редица правни актове в областта на убежището и бежанците, които днес са основата на това ЕС да е пространство на закрила и солидарност. Основният елемент на ОЕСУ е хармонизирането на стандартите за закрила и приемане в целия ЕС. Тези стандарти имат за цел да гарантират, че лицата, търсещи убежище, получават международна закрила при едни и същи условия в целия ЕС.

Тъй като броят на лицата, които кандидатстват за убежище в ЕС всяка година не е равномерно разпределен сред държавите членки на ЕС, основна задача е съвместното

8. Повече информация на: <https://www.unhcr.org/about-us/background/4ec262df9/1951-convention-related-status-refugees-its-1967-protocol.html>

9. Повече информация на: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum_en

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

поемане на отговорността за закрила на разселените лица. Принос за справедливо разпределение между държавите членки на ЕС се осъществява и от предложенията за форми в рамките на Дъблинските регламенти (вж. точка 2.6.), които при необходимост се адаптират към променящата се ситуация.

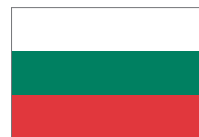
2.3. Общи стандарти на ОЕСУ

Общата европейска система за убежище определя общите стандарти за сътрудничество, които гарантират, че лицата търсеци убежище, ще получават еднакво отношение, където и да им бъдат разглеждани заявленията. Системата се управлява от пет законодателни инструмента и една агенция:

- ▶ **Директивата за процедурите** в областта на убежището има за цел да определи условията за справедливи, бързи и качествени решения за предоставяне на убежище. Лицата със специални нужди, търсеци убежище, получават необходимата подкрепа, за да обяснят своите казуси. Осигурена е и закрила при случаите на непридружени непълнолетни лица и жертви на изтезания.
- ▶ **Дъблинският регламент** има за цел да подобри защитата на лицата, търсеци убежище по време на процеса на установяване на държавата, компетентна за разглеждането на заявлението, и изяснява правилата, уреждащи отношенията между държавите. С него се създава система за ранно откриване на проблеми в националните системи за предоставяне на убежище или прием и справяне с първопричините, като по този начин се предотвратяват бъдещи кризи.
- ▶ **Регламентът за създаване на система Евродак** за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на Дъблинската конвенция. Евродак предоставя на правоприлагащите органи достъп до базата данни на ЕС на пръстовите отпечатъци на лицата, търсеци убежище, с цел предотвратяване, разкриване или разследване на най-тежките престъпления, като убийства и тероризъм.
- ▶ **Европейската служба за подкрепа в областта на убежището** подпомага прилагането на Общата европейска система за убежище от държавите членки чрез разработване на обучения, изграждане на капацитет, спешна помощ, предоставяне на информация и анализ и дейности за сътрудничество в трети държави.
- ▶ **Директивата за квалификацията** изяснява основанията за предоставяне на международна закрила и следователно прави решенията в областта на убежището по-сигурни. Директивата също така предоставя достъп до равни права и интеграционни мерки на лицата, ползващи се с международна закрила.
- ▶ **Директивата за условията на приемане** гарантира, че са предвидени общи стандарти за условията на приемане (като жилищно настаняване, храна и облекло и достъп до здравеопазване, образование или заетост при определени условия) за лицата, търсеци убежище в целия ЕС, за да се гарантира достоен стандарт на живот в съответствие с Хартата на основните права.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

2.4. Европейската служба за подкрепа в областта на убежището – ЕСПУ

Основна задача на Европейската служба за подкрепа за областта на убежището¹⁰ е подобряването на междуведомственото сътрудничество между държавите членки на ЕС в областта на убежището и също така има за цел да помогне за прилагането на Общата европейска система за убежище. Службата оказва съдействие на държавите членки на ЕС, чиито системи за убежище и прием имат по-специфични нужди. След разработването на системата за ранно предупреждение, службата започна да изготвя редовни анализи на тенденциите, което предоставя възможност на държавите членки на ЕС да повишат степента си на готовност. Освен това ЕСПУ координира екипите и мерките за подкрепа в областта на убежището с фокус към бързото анализиране на подадените молби чрез обезпечаване на необходимия капацитет за приемане. ЕСПУ също така е отговорна за по-качествения обмен на информация по въпроси, свързани с убежището между държавите членки на ЕС. Събирането на информация за държавите на произход на лицата, търсещи убежище, се координира в общ портал. Това включва и централизиран анализ на данните и докладване на събраната информация. Друга важна задача е да се осигури подкрепа при презаселването на лица, които са под международна закрила извън и в рамките на ЕС (презаселване и преместване). Освен това, ЕСПУ провежда курсове за служители от областта на убежището, правосъдието и административните органи на държавите членки на ЕС.

2.5. Диференциация

Терминът бежанец често се използва в ежедневния език като общ синоним на човек, който е бил разселен. Според Закона за убежището обаче, се разбира само лице, което е признато за бежанец в съответствие с Женевската конвенция за бежанците¹¹. Това се отнася за лице, което е получило закрила, след приключването на процедурата за предоставяне на убежище.

Съществуват обаче още три форми на закрила, при които може да бъде предоставено право на убежище, ако те са приложими. Органът в Хърватия, отговарящ за прилагането на закона за убежището, дирекция „Имиграция, гражданство и административни въпроси“, прави по-точно разграничение, което е между следните групи лица:

- Лице търсещо убежище – което възнамерява да подаде молба за убежище, но все още не е регистрирано от Федералната служба като кандидат за убежище.
- Кандидат за убежище е лице, чиято процедура за предоставяне на убежище е висяща и за чието дело все още не е взето решение.
- Лице, което има право на закрила и лице, което има право да остане, са лица, които получават право на убежище, закрила или субсидиарна закрила, или които могат да останат в Хърватия въз основа на забрана за експулсиране.

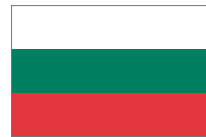
Някои допълнителни определения са посочени в списък в приложение 4 към настоящия доклад.

10. Повече информация на: www.easo.europa.eu

11. Повече информация на: <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

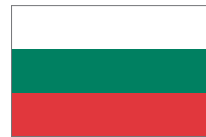
2.6. Регламент от Дъблин

С Регламента от Дъблин се определя държавата членка, която е компетентна за административните действия по молбата за убежище.¹²

Третата версия на Регламента от Дъблин е в сила от 1 януари 2014 г. Тя представлява по-нататъшно развитие на Дъблинската конвенция от 1997 г. Регламент „Дъблин III“ определя критериите и процедурите, които трябва да се прилагат при определянето на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила. Критериите за определяне на отговорността се определят в йерархичен ред - от семейни съображения до скорошно притежаване на виза или разрешение за пребиваване в държава членка и до това дали кандидатът е влязъл в ЕС неправомерно или редовно. Използва се за установяване на това коя европейска държава е отговорна за разглеждането на молбата за убежище (напр. въз основа на насоките на ЕВРОДАК).

Целта на Регламента от Дъблин е съдържанието на всяка подадена молба за убежище да се разглежда по съществото само от една държава. Това включва държавите членки на ЕС както и Норвегия, Исландия, Швейцария и Лихтенщайн. Ако вече е предоставена закрила съгласно закона за убежището от някоя от тези държави, в Германия не е възможно по-нататъшно разглеждане на молбата за убежище. Ако една държава членка установи, че процедурите за предоставяне на убежище трябва да бъдат обработени или приключени в друга държава-членка, тя подава искане за прехвърляне до въпросната държава. Ако последната даде съгласието си за прехвърлянето, Федералната служба издава известие, с което го разпорежда. Тя също така уведомява заинтересованото лице и го отправя запитване за възможността то да има основания срещу прехвърлянето. Засегнатото лице може да подаде съдебен иск срещу това решение и може да подаде искане. Не е допустимо лицето да бъде прехвърляно, докато решението не бъде постановено в рамките на ускорено съдебно производство. Ако прехвърлянето не бъде извършено в срок от шест месеца, отговорността за производството се прехвърля на държавата членка, която е поискала прехвърлянето. Ако лицето е задържано, срокът за прехвърляне може да бъде удължен най-много до една година или най-много до 18 месеца, ако съответното лице не може да бъде проследено.

12. Регламент (ЕО) № 343/2003 – Регламент от Дъблин. „Регламентът на Съвета за установяване на критериите и механизмите за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждане на молба за убежище, подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава“ бе заменен с новия Регламент Дъблин III (Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г.), считано от 1 януари 2014 г. Държавите членки, в които настоящият регламент представлява пряко приложимо право, са всички държави членки на ЕС, както и Норвегия, Исландия, Швейцария и Лихтенщайн

Добра практика - Редът за прилагане на Дъблинската процедура във Федералната служба

След подаването на молбата до съответния клон на Дирекция „Административни и инспекционни въпроси“ към МВР се провежда индивидуалното интервю, чието съдържание се използва от Дирекцията за определяне на компетентната държава членка и за разглеждане на пречките пред депортирането в съответствие с Дъблинската процедура. По време на интервюто кандидатът е информиран за процедурата и от него се изисква да посочи причините, поради които не следва да бъде прехвърлен в друга държава-членка.

Ако има признаци, че друга държава-членка е компетентна, досието за започване на Дъблинската процедура се изпраща на Дъблинския център на МВР. Ако проверката, извършена от Дъблинския център, покаже, че друга държава-членка може да бъде компетентна за разглеждането на молбата за убежище, до съответната държава членка се отправя искане за прехвърляне. Ако държавата-членка одобри искането за прехвърляне, Дирекция „Административни и инспекционни въпроси“ констатира, че молбата за убежище е недопустима на територията на Хърватия, и разпорежда експулсиране в компетентната държава-членка.

Въпросното лице може да подаде жалба срещу това решение до административния съд, който е компетентен да постанови суспензивно действие. Прехвърлянето в държавата-членка не е допустимо преди постановяването на съдебно решение по молбата за суспензивно действие.

Прехвърлянето трябва да се извърши в срок от шест месеца от съгласието на държавата-членка. Ако въпросното лице е задържано, срокът за прехвърляне е 12 месеца. Ако въпросното лице е беглец, срокът за прехвърляне е 18 месеца. Ако е отправено искане за постановяване на суспензивно действие, срокът за прехвърляне се прекъсва до вземането на решение по това искане.

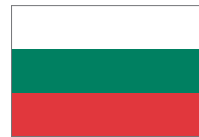
Действителното изпълнение на прехвърлянето е отговорност на имиграционните органи на Главна дирекция „Полиция“. Това включва и определяне на дата за прехвърлянето.

2.7. Рамка на ЕС за презаселване

Рамката на ЕС за презаселване ще допринесе за създаването на единна процедура за презаселване в целия ЕС. Въпреки че държавите членки на ЕС ще продължат да определят годишния брой на презаселените лица, като координират националните усилия и действат с общ фокус, ЕС ще има по-голямо въздействие в областта на презаселването в световен мащаб. През 2018 г. Комисията също така предложи преработен текст на Директивата за връщането в отговор на съществуващите пречки пред ефективността на тази политика. Преработеният текст има за цел да направи правилата на ЕС подходящи за целите на успешното справяне с риска от укриване, предоставяне на помощ за доброволно връщане, осигуряване на подходящ мониторинг на националните процедури и усъвършенстване на административните и съдебните процедури. През 2019 г. Съветът достигна частично общо одобрение на текста, освен по отношение на граничната процедура за връщане. В Европейския парламент продължава работата за постигане на мандат за преговори.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

3. ПОЛИТИКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЗАКОННАТА МИГРАЦИЯ В ХЪРВАТИЯ

3.1. Законодателни изменения

Областта на влизане, престой и работа на граждани на трети държави в Хърватия се урежда от Закона за чужденците (Държавен вестник № 130/11, 74/13, 69/17 и 46/18)¹³.

Законът за чужденците съдържа разпоредби, свързани с влизането на граждани на трети страни, визи, трудов статут, разпоредби, свързани със събиране на семействата, гимназиалното и университетското образование, както и научните изследвания в Хърватия. В него се описват всички изисквания за предоставяне на синята карта на ЕС на висококвалифицирани граждани на трети държави и за регулиране на статута на граждани на трети страни, които са предоставили постоянен престой в друга държава членка на ЕИП.

3.2. Новият закон за чужденците

През 2019 г. продължи работата по предложенията за по-нататъшно развитие и на Закона за чужденците.

Законът за чужденците е хармонизиран с общо 23 директиви, препоръки, решения и резолюции от *Acquis communautaire*, като този процес продължи до 29 ноември 2019 г.

Новата версия на Закона за чужденците вече не съдържа разпоредбите, свързани с гражданите на ЕИП и членовете на техните семейства, тъй като статутът им вече е уреден от Закона за гражданите на ЕИП и членовете на техните семейства (Държавен вестник №: 66/19). Приемането на новия Закон за чужденците даде възможност за регулиране на временния престой по хуманитарни причини за хората с чуждестранно гражданство. По-специално, в него се предвиждат по-благоприятни разпоредби за членовете на семейството на хърватски граждани и лица с чуждестранно гражданство, когато става въпрос за придобиване на постоянен престой в Хърватия.

Във връзка със съществуващия Закон за чужденците ключова промяна е определянето на нов модел за наемане на работа на граждани на трети страни. Според новите промени на Закона за чужденците по време на процеса на кандидатстване за разрешение за престой и работа, трябва да бъде предоставено положително становище от Хърватската служба по заетостта, като се има предвид, че хърватското правителство вече няма да определя годишната квота на разрешителните за работа за граждани на трети страни.

При подаването на заявление за издаване на разрешение за пребиваване и работа трябва да се предостави положителен отговор от Хърватската служба по заетост. По изключение работодател, който възнамерява да наеме сезонни селскостопански работници

13. Отнася се до 2019 г. и не включва Закона за промените в Закона за чужденците (Държавен вестник №:53/20)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

в срок от 90 дни през календарната година, няма да бъде задължен да предостави становище службата по заетост. В сравнение с предишната рамка, в момента разрешения за пребиваване и работа вече няма да се предоставят въз основа на наличната годишна квота, а по-скоро въз основа на настоящата ситуация на пазара на труда и становището на Хърватската служба по заетостта.

По отношение на нуждите от икономическа миграция и в съответствие със споразуменията, сключени от хърватското правителство с трети страни, бяха идентифицирани и въведени като подходящи следните промени, в това число и във връзка с по-нататъшното развитие на Закона за чужденците и неговите административни директиви¹⁴:

- издаване на разрешения за пребиваване и работа на граждани на трети държави, които са специализирани в областта на здравеопазването.
- администрацията на полицията може да откаже издаването на разрешения за пребиваване и работа, когато кандидатът или работодателят не е платил наложената глоба.
- работодателят ще бъде санкциониран за недеklarиран трудов процес или незаконна заетост.
- заявлението може да бъде отказано, ако има предупреждение за отказ за влизане и престой, издадено в Шенгенската информационна система (ШИС). Задължително е да се иска одобрение от Министерството на вътрешните работи преди издаването на разрешение за пребиваване и работа.
- Формулират се и се определят категории за граждани на трети държави, които не трябва да доказват образователни квалификации при издаването на разрешения за пребиваване и работа .

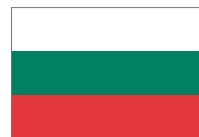
В допълнение, има изброени и категории за работни места, за които Министерството на вътрешните работи издава разрешения за пребиваване и работа, чрез съответната полицейска администрация или полицейско управление, дори и без да има становище от Хърватската служба за заетост (например ако става дума за хора със Синята карта на ЕС, инвеститори, доставчици на услуги). Поради новия начин на наемане на граждани от трети страни се наблюдава и по-голяма свързаност между държавните органи и институции (т.е. между полицейските звена, данъчната администрация, пенсионното и здравно осигуряване, застрахователните и други контролни органи в рамките на техните компетенции), когато става въпрос за мониторинг и защита на работниците и техните права.

С новите изменения на Закона за чужденците, освен транспонирането на Директива 2016/801 на ЕС, се цели също така да се отстранят някои недостатъци в действащия правен текст, установени по време на прилагането му, като премахнаха някои от съществуващите съмнения в прилагането на част от разпоредбите.

14. Годишен доклад за 2018 г. относно миграцията и убежището в Хърватия – Национален доклад (част 2), стр. 10

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

С цел отстраняване на посочените по-горе недостатъци на предложения закон, бяха направени следните промени:

- когато е целесъобразно, терминът „гражданин на трета държава“ беше заменен с термина „чужденец“, като се има предвид, че разпоредбите се прилагат за граждани на трети държави и държави членки на ЕИП.
- прекратяването на постоянно пребиваване на граждани на трети държави беше регламентирано, за да се разграничат лицата, които са придобили статута си на основание на законно пребиваване за срок от поне пет години („лица с дългосрочно пребиваване в ЕС“) и лицата със статут на дългосрочно пребиваващи в страната.
- разработени са условията, при които може да бъде отказано временно пребиваване, което включва следните ситуации:
  - приложената документация е придобита с измама, подправена или фалшифицирана или
  - съществуват доказателства или сериозни и обективни причини гражданин на трета страна да пребивава в Хърватия за цели, различни от тези, за които той кандидатства за временно пребиваване.

3.3. Разрешения за пребиваване

По предварителни данни, предоставени от Министерството на вътрешните работи¹⁵ и в съответствие с методологията на Евростат, през 2019 г. в Хърватия са издадени общо 50 455 разрешения за пребиваване на граждани на трети държави.¹⁶

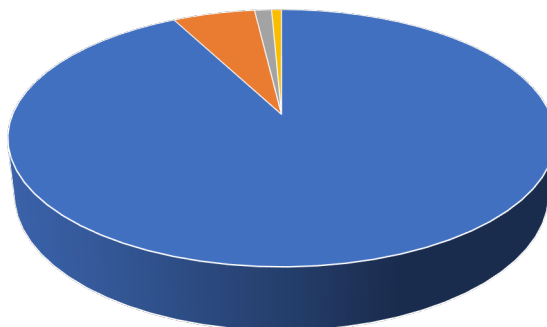
От общия брой, 2 921 разрешения за пребиваване са издадени с мотив „събиране на семейство“, 332 разрешителни за пребиваване с цел училищно и университетско образование, издадени са 46 578 разрешения за пребиваване и работа, а 615 разрешения за пребиваване са издадени за други цели.

15. Данните са предварителни и все още се обработват. Данните ще бъдат предоставени на Евростат до 30 юни, а в последствие Евростат ще ги публикува.

16. Определението на първите разрешения за пребиваване е на разположение на:
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/migr_res_esqrs_an1.pdf

Фигура 3.3.1. Общият брой на първите разрешения за пребиваване, издадени в Хърватия през 2019 г.¹⁷

Total first residence permits issued in Croatia
(according to EUROSTAT methodology)

- Residence and work permit 92,3 %
- Family reunification 5,8 %
- Other 1,2 %
- School and university studies 0,7 %

Освен това, според предварителните данни, предоставени към 31 декември 2019 г., общо 11 509 граждани на трети държави са получили разрешения за дългосрочно пребиваване, придобити въз основа на петгодишното законно пребиваване (дългосрочно пребиваване в ЕС) или разрешения за постоянно пребиваване.

3.4. Други мерки, свързани със законната миграция

От 15 април 2019 г. Министерството на вътрешните работи дава възможност на работодателите да подават заявления по електронен път до специално създадени за целта електронни адреси на всички полицейски администрации и някои полицейски управления за издаване на разрешения за пребиваване и работа в съответствие с годишната квота.

Подаването на заявления по електронна поща има за цел да облекчи тежестта върху работодателите и да намали човекопотока в полицейските администрации и управления, както и да ускори процесът на издаване на документите.

3.5. Икономическа миграция

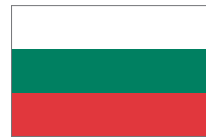
В Хърватия съществува квотна система за наемане на граждани на трети държави, в съответствие със Закона за чужденците. Всяка година, въз основа на Решение на хърватското правителство, се определя:

17. Годишен доклад за 2019 г. (май 2020 г.) относно миграцията и убежището в Хърватия – Национален доклад (част 2), стр. 11

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

- годишната квота за наемането на чужденци,
- удължаването на вече издадените разрешителни за работа в рамките на квотата,
- каква да бъде новата заетост, като се вземат предвид установените изисквания на пазара на труда.

Що се отнася до 2019 г., бяха извършени някои дейности по отношение на определянето на годишната квота за наемане на работа на граждани на трети държави. Рамката на дейностите включва анализ на:

- броя на разрешителните, издадени на граждани на трети държави според вида на работата и професията;
- броя на безработните лица в областите, за които са издадени разрешителните;
- пригодността за заетост, т.е. действителната възможност за наемане на лице с такава професия, което е регистрирано като безработно в регистрите на Хърватската служба по заетостта.

Предложението за решение се инициира по препоръка на Хърватската служба за заетостта.

След получаване на предложението междуведомствената работна група проведе заседание, на което се разработи предложение за решение за определяне на годишната квота от разрешителни за наемане на чужденци, за календарната 2019 година. Междуведомствената работна група включва представители от следните институции и организации:

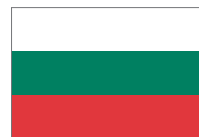
- Министерство на труда и пенсионната система,
- Министерство на икономиката,
- Предприемачески и занаятчийски камари,
- Министерство на културата,
- Министерство на науката и образованието,
- Министерство на туризма,
- Министерство на строителството и планирането,
- Министерство на здравеопазването,
- Министерство на морето, транспорта и инфраструктурата,
- Министерство на земеделието,
- Министерство на вътрешните работи,
- Министерство на демографията, семейството, младежта и социалната политика,
- Хърватска служба по заетостта, и
- представителите на социалните партньори, синдикатите и работодателите.

По предложение на Хърватската служба по заетостта, компетентните министерства, Хърватска търговска камара, Хърватската камара на занаятчиите и Хърватската асоциация на работодателите представиха становищата си под формата на предложения и искания.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Най-голям брой разрешителни за наемане на работа на граждани на трети страни се отнасят до строителството, туризма и хотелиерството, като се има предвид, че тези в областта се наблюдава значителна липса на работна ръка. Като се има предвид броя на удължените разрешителни за 2018 г., Министерството на вътрешните работи заяви, че за 2019 г. трябва да бъдат одобрени още 15 000 удължавания на вече издадени разрешителни.

Освен това, Министерството на вътрешните работи предложи да бъдат издадени 1500 разрешителни за стратегически инвестиционни проекти, за чието изпълнение са все още не са определени съответните професии. Съгласно решението на хърватското правителство за определяне на годишната квота на разрешителните за работа на чужденци за календарната 2019 година¹⁸ квотата е определена за общо 65,100 разрешителни, от които 41 810 са предназначени за нова заетост, 15 000 за удължаване на вече издадените разрешителни, 6 540 за сезонна работа (т.е. туризъм и хотелиерство – 5000 разрешителни, селско стопанство и горско стопанство – 1,540 разрешителни) и 250 разрешителни за вътрешнокорпоративни и инвестиционни проекти.

Доста голям брой заявления бяха подадени до Министерството на вътрешните работи за определени професии в областта на строителството и туризма, където заявките надхвърлят действителните изисквания в съответствие с годишната квота, определена за 2019 г. Ето защо през юни 2019 г. хърватското правителство прие решение относно измененията в решението за определяне на годишната квота от разрешения за наемане на работа на чужденци за календарната 2019 година.¹⁹

С посоченото решение квотата се увеличава с 3000 разрешителни за наемане на работа на чужденци, от които 1000 са определени за сектора на строителството, а 2000 са определени за туризъм и хотелиерство (1 800 разрешителни за сезонна работа и 200 разрешителни за нова заетост). Следователно общата годишна квота за 2019 г. за наемане на работа на чужденци в Хърватия възлиза на 68100 разрешителни в следните области:

- 43,010 разрешителни за нова заетост,
- 8,340 разрешителни за сезонна работа в селското и горското стопанство, туризма и хотелиерството,
- 250 разрешителни за вътрешнокорпоративни цесионери,
- 1,500 разрешителни за стратегически инвестиционни проекти,
- 15 000 разрешителни за удължаване на вече издадени разрешителни за наемане на чужденци.

Освен това с посоченото решение на министъра на труда се разрешава да издаде разпореждане, с което да увеличи и преразпредели квотата, определена за туризъм и хотелиерство за максимален брой от 1000 разрешителни, както и тази за строителство в максимален размер от 1000 разрешителни, при условие че няма свободни работници с необходимите професии в регистрите на службата по заетостта.

18. Държавен вестник № 116/18

19. Държавен вестник, № 60/19

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

С Решение на Министерството на труда и пенсионната система квотата за наемане на работа на граждани на трети страни в областта на строителството, туризма и хотелиерството отново бе увеличена през август 2019 г. По този начин общата квота за тези сфери беше увеличена от 18 800 разрешителни на 19 800 (+1000) в областта на строителството и 500 разрешителни за сферата на туризма и хотелиерството (увеличение със 180 разрешителни за нова заетост и 320 разрешителни за сезонна работа).

Общата годишна квота за 2019 г. е определена на общо 70 100 разрешителни, от които 44 290 са за нова заетост, а 9060 са за сезонна работа (Туризъм и хотелиерство – 7,520 разрешителни).

3.6. Нови квоти за 2020 г.

В края на ноември 2019 г. хърватското правителство прие Решение за определяне на годишната квота за разрешителни за наемане на чужденци за календарната 2020 година, което беше публикувано в Държавен вестник №: 113/19. Годишната квота за наемане на работа на граждани на трети държави е определена в размер на 64604 разрешителни за нова заетост, 12 770 за сезонна работа, 96 разрешителни за вътрешнокорпоративни цесионери, 1000 за изпълнението на стратегически инвестиционни проекти и 25 000 разрешителни за удължаване на вече издадените разрешения за работа.

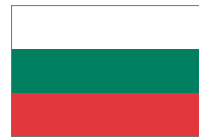
Предложението за решение бе иницирано по предложение на Министерството на труда и въз основа на броя на разрешенията за пребиваване и работа, издадени на граждани на трети държави по дейностите и професиите през 2019 г., както и на броя и вида на безработните лица в регистрите на Хърватската служба по заетостта. По това предложение бяха предоставени становища от компетентните министерства, Хърватската служба по заетостта, Хърватската търговска камара, Хърватската камара на занаятите и социалните партньори.

Предложенията, направени от компетентните министерства и институции, бяха приети като бяха взети предвид и реалните нужди и обстоятелства на пазара на труда, броят на безработните лица и потенциалът за заетост и образование на наличната работна сила. Най-голям брой разрешителни за нова заетост на граждани на трети страни са предоставени за секторите строителство, туризъм и хотелиерството, като се има предвид, че там се наблюдава най-големият недостиг на работна сила.

Посоченото решение също така дава право на министъра на труда и пенсионната система, да издаде решение, което да увеличи и преразпредели квотата, определена за туризма и хотелиерство за максимум 5000 разрешителни, а за строителство в максимален размер от 5000 разрешителни, в зависимост от нуждите и обстоятелствата на пазара на труда

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

4. ОБЩИ ПРАВНИ ПРЕДПОСТАВКИ

4.1. Гранично-пропускателни пунктове и граничен полицейски контрол

Влизане и отпътуване на чужденци²⁰

Член 34

(1) Счита се, че чужденецът е влязъл в Република Хърватия, когато премине мястото, където се извършва граничен контрол на граничния пункт, и в други случаи, когато пресича границата.

(2) [..]

Член 35

(1) Чужденецът подлежи на граничен контрол към момента на влизане и отпътуване от Република Хърватия.

(2) [..]

Задачите „защита на границата“ и „граничен контрол“ се изпълняват не само директно на националната граница и прилежащите гранични зони, но и на националната територия на летища и морски пристанища, както и железопътни системи, във всеки един случай на международен трафик. С акцент върху външните граници, хърватската гранична полиция изпълнява конкретни задачи за осигуряване на граници, по-специално за предотвратяване на неразрешено влизане на чужденци, за борба с трансграничната престъпност в областта на контрабандата на незаконни мигранти и други свързани с тях престъпни области като трафик на хора, международна престъпност с превозни средства, контрабанда на оръжия и наркотици, както и фалшиви документи за пътуване.

Възможни са два варианта на граничния полицейски контрол:

- физическа проверка, извършена от служител на държавен граничен контрол.
- автоматизиран контрол²¹ (интелигентен граничен пакет²²).

При първия вариант служителът решава дали лицето да бъде контролирано или не. Ако служителът извършва проверка за самоличност, тя може да се осъществява в различни аспекти, например проверка на личните данни в националните и международните бази данни за търсене (напр. серийният номер на документ за пътуване), сравняване лицето на пътуващия с това от снимката върху документа му за самоличност²³, сравняване

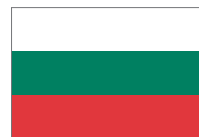
20. Закон за чужденците ДВ, бр. 130/2011 г. (изм.: ДВ, бр. 74 от 2013 г.; ДВ, бр. 69 от 2017 г.); ДВ, бр. 46/2018 г., ДВ, бр. 66/19).

21. Федерална полиция (2016): Какво е EasyPASS? Системата за граничен контрол с един поглед. Налична е повече информация от: http://www.easypass.de/EasyPass/EN/What_is_EasyPASS/_functions/Video/easypass_imagefilm.html

22. Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС (2013 г.): законодателните предложения на Комисията относно интелигентните граници: Тяхната приложимост и разходи, стр.7. Повече информация можете да намерите на: <http://www.europarl.europa.eu/studies>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

на данните височината и цвета на очите и проверка на паспорта за съпоставяне. За тази цел, на въпросното лице може да му бъдат зададени съответни уточняващи въпроси относно движението му между държавите, от които пристига.

При втория вариант, всички притежатели на електронни паспорти от ЕС, Европейското икономическо пространство и Швейцария, могат да използват системата EasyPASS, за да влязат и да напуснат Шенгенското пространство.²⁴ Електронният паспорт (e-passport) на лицето се сканира, а в същото време камера осъществява лицевото разпознаване на пътника.

В първия вариант граничен служител взема решение дали дадено лице може да влезне, или излезе, докато при втория, разграничаването се осъществява от машина.

Граничният контрол се счита за завършен, ако при:

- ▶ **Вариант 1** – документите се предават отново или държавният служител се отказва от проверка чрез думи или знаци (напр. махане с ръка) и позволява влизане или излизане.
- ▶ **Вариант 2** – механизмът за отваряне на граничната бариера се отваря автоматично, след като контролът е извършен безпроблемно.

4.2. Политически промени, свързани със законодателството

В рамките на обществения дебат в Хърватия може да се направи разграничение между две основни позиции:

- ▶ **Подходът за „държавен контрол“**, който определя нерегламентираната имиграция преди всичко като нарушение на Закона за чужденците и Наказателния кодекс.
- ▶ **Подходът за правата на човека**, който описва правата на незаконно пребиваващите лица (например мигранти, бежанци, лица, търсещи убежище, особено уязвими групи) и изисква установяването на минимални стандарти за социална закрила.

Докато подходът за държавен контрол и правоприлагане е възприет от Министерството на вътрешните работи, подходът на правата на човека беше подкрепен от много представители на гражданското общество (т.е. църкви, благотворителни организации, групи за подпомагане на бежанците, неправителствени организации, фондации, частни инициативи).

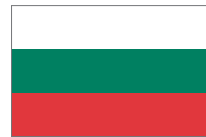
Анализът на правното развитие показва, че през годините Хърватия постепенно е повишавала и усложнявала тежестта на законите, свързани с пребиваването на чуждес-

23. Бележка от автора: Това зависи от правата за достъп на съответните контролни органи до национални и международни бази данни за търсене и списъци за наблюдение; Например, немската база данни за търсене INPOL (информация система на полицията) на ниво ЕС, ШИС (Шенгенска информационна система), база данни на INTERPOL SLTD (откраднати и загубени документи за пътуване).

24. Федерална полиция (2016): Какво е EasyPASS? Системата за граничен контрол с един поглед. Налична е повече информация от: http://www.easypass.de/EasyPass/EN/What_is_EasyPASS/_functions/Video/easypass_imagefilm.html

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

транни граждани и наказателното право. Това усложняване на правната рамка има цел ефективна борба с незаконната имиграция, включително трафика на хора и контрабандата на хора. Хърватското законодателство непрекъснато се привежда и в съответствие със съответните директиви на ЕС .

Освен правителствените кампании за легализация има и някои алтернативни начини за получаване на законно право на пребиваване, като например молби за убежище, брак, родителство и осиновяване, или настойничество. Целта на тези правни разпоредби е да не се създават стимули за незаконни миграционни потоци към Хърватия, какъвто би бил случаят, ако се предлагат прости възможности за легализация. Жалбите до различни комисии или петиции за субсидиарна закрила не представляват възможности за легализация.

4.3. Изисквания за законно влизане

Правните изисквания към лицата, които искат да влезнат законно на територията на Република Хърватия се позовават на Закона за чужденците Държавен вестник 130/2011²⁵.

Одобряване на влизането на чужденец в Република Хърватия

Член 36

(1) На чужденец може да бъде разрешено влизане в Република Хърватия, ако:

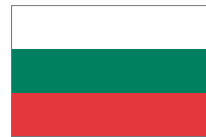
- 1. притежава валиден документ за пътуване или друг документ, използван за преминаване на държавната граница,*
- 2. притежава валидна виза или валидно одобрение за престой, когато е необходимо,*
- 3. обосновава целта и условията за влизане и престой и разполага с достатъчно ресурси, с които да обезпечи престоя си в Република Хърватия и възможността да се върне в страната, от която е дошъл или да пътува до трета държава,*
- 4. не му е издадена забрана за влизане и престой и не попада под обхвата на международните мерки за ограничено влизане, които се отнасят за Република Хърватия,*
- 5. не се счита за заплаха за обществения ред, националната сигурност или общественото здраве.*

(2) На чужденец, който не отговаря на критериите, посочени в параграф 1 от настоящия член, може да бъде разрешено влизане в Република Хърватия на определен граничен пункт, ако това се налага поради сериозни хуманитарни причини, национални интереси или международни задължения на Република Хърватия.

25. Закон за чужденците, ДВ, бр. 130/2011 г. (Изм.: ДВ, бр. 74/2013 г.; ДВ, бр. 69/2017 г.; ДВ, бр. 46/2018 г., ДВ, бр. 66/19).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Незаконно влизане на чужденец в Република Хърватия

Член 39

(1) Счита се, че чужденецът е влязъл незаконно в Република Хърватия, ако:

1. преминава държавната граница извън мястото или времето, определени за преминаване на държавната граница,
2. избягва граничния контрол,
3. влиза в Република Хърватия по време на издадена забрана за влизане и престой в Република Хърватия,
4. влиза преди изтичането на срока, посочен в член 46, параграф 4 от настоящия закон,
5. влиза въз основа на документ за задгранично пътуване на друго лице, влиза с подправен документ за пътуване или друг документ, необходим за преминаване на държавна граница.

4.4. Отказ

Определенията по отношение на отказа са:

- В общия контекст, отказ за влизане на лице е, когато то не отговаря на всички условия за влизане, предвидени в националното законодателство на държавата, за която е поискано влизане.
- В контекста на ЕС, отказ за влизане на гражданин на трета държава на външните граници на ЕС, е когато не отговаря на всички условия за влизане, предвидени в чл. 5 (1) от Регламент (ЕС) 2016/399 (Кодекс на шенгенските граници)²⁶ и не принадлежи към категориите лица, посочени в чл. 5 (4) от посочения регламент.
- За Хърватия отказът за влизане на гражданин на трета страна през външната граница на ЕС (т.е. хърватските граници на международни летища и морски пристанища и до известна степен международните влакови връзки), е когато лицето не отговаря на всички условия за влизане, предвидени в Закона за чужденците – Държавен вестник 130/2011.

Отказ за влизане на чужденец в Република Хърватия

Член 38

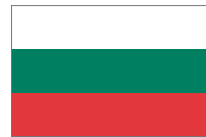
(1) Полицейското управление, компетентно да контролира преминаването на държавната граница, издава решение, с което отказва влизане на чужденец.

(2) Решението, посочено в параграф 1 от настоящия член, може да бъде обжалвано чрез компетентната дипломатическа мисия или консулска служба на Република Хърватия, която се решава от Комисията. Обжалването не отлага изпълнението.

26. Повече на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:l14514>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

4.5. Забрана за връщане

Определенията по отношение на забраната за връщане са²⁷:

- Това е основен принцип на международното право в областта на бежанците и правата на човека, който забранява на държавите да връщат лица в държава, в която съществува реален риск от преследване, изтезания, нечовешко или унижително отношение или други форми на тежки нарушения на правата на човека.
- В контекста на бежанците, това е основен принцип на международното бежанско право, който забранява на държавите да връщат бежанци по какъвто и да е начин в страни или територии, в които техният живот или свобода може да бъде застрашен поради тяхната раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически възгледи.

Принцип на „забрана за връщане“ представлява крайъгълният камък на международната закрила на бежанците. Той е залегнал в член 33 от Конвенцията от 1951 г.²⁸, който е задължителен и за държавите – страни по Протокола от 1967 г. Член 33, параграф 1 от Конвенцията от 1951 г. гласи:

Член 33 - Забрана за експулсиране или връщане („*refoulement*“) на бежанци

*1. Никая договаряща държава няма по какъвто и да е начин да експулсира или връща („*refouler*“) бежанец до границата на територията, където са били застрашени животът или свободата му по причина на неговата раса, религия, националност, принадлежност към дадена социална група или политически възгледи.“*

Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание²⁹

Член 3

Тази разпоредба забранява прякото прехвърляне на лице в държава, в която това лице е изложено на конкретна опасност да бъде подложено на изтезания.[...].

Забраната за връщане произтича (непряко) от член 3 от Европейската конвенция за права-та на човека (ЕКПЧ)³⁰ и член 7 от Международния пакт за граждански и политически права³¹ и понастоящем е призната и съгласно обичайното международно право.

Член 3 – Забрана за изтезания (ЕКПЧ)

Никой не може да бъде подложен на изтезания, на нечовешко или унижително отношение, или наказание.

27. Повече на <https://www.unhcr.org/4d9486929.pdf>

28. Повече на <https://www.unhcr.org/about-us/background/4ec262df9/1951-convention-relating-status-refugees-its-1967-protocol.html>

29. Повече на https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtmsg_no=IV-9&chapter=4&clang=_en

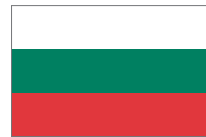
30. Повече на https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

31. Повече на: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Член 7

Никой не може да бъде подлаган на мъчение или на жестоко, безчовечно или унижително третиране или наказание. По-специално никой не може да бъде подлаган на медицински или научни опити, без неговото доброволно съгласие.

Принципът за забрана за връщане се прилага не само по отношение на експулсирането в държавата по произход, но и по отношение на експулсирането към всяка друга държава, в която лицето е преследвано по смисъла на член 1 от Конвенцията от 1951 г., или трябва да има опасения от унижително отношение по смисъла на член 3 от ЕКПЧ. Следователно забраната включва и действия, които могат да доведат до верижно депортиране, в зависимост от държавата, в която трябва да се извърши депортацията.

Този принцип не забранява на държавите да отказват убежище на бежанци и да ги връщат обратно в сигурна трета страна. В този случай задълженията, произтичащи от забраната за връщане, се предават на целевата държава на депортиране.

Принципът на забрана за експулсиране или връщане (*refoulement*)³²

Член 6

(1) Забранено е експулсирането на гражданин на трета държава или лице без гражданство в държави:

– в които животът или свободата му ще бъдат застрашени поради неговата раса, религиозна или национална принадлежност, членство в определена социална група или поради неговото политическо мнение; или

– в които може да бъде подложено на изтезания, нехуманно или унижително отношение; или – което би могло да го екстрадира в друга държава, при която принципът, посочен в тире 1 и 2 от настоящия параграф, ще бъде нарушен.

(2) Гражданин на трета държава или лице без гражданство, което отговаря на условията за одобрение на международна закрила или е получило международна закрила, може да бъде експулсирано или върнато в държава, в която принципът, посочен в параграф 1 от настоящия член, не би бил нарушен, ако той/тя представлява риск за националната сигурност или е осъден/а за тежко престъпление с окончателно решение, което означава, че то представляват риск за обществения ред.

В този контекст, следва да се отбележи, че никоя държава – освен държавата по произход – не е задължена съгласно международното право да приема или „да си върне“ бежанци от Хърватия (или други държави членки на ЕС), които са извършили престъпления, освен ако няма съответно споразумение за връщане, което обхваща и такива случаи.

32. Закон за международна и временна закрила, Държавен вестник NN 70/15, 127/17, приет 01.01.2018 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Изключения от принципа за „забрана за връщане“

Съгласно Конвенцията от 1951 г., прилагането на този принцип не е абсолютно.

Член 33 (2) от Конвенцията гласи:

От облагите от тази разпоредба обаче не може да се възползва бежанец, за който има основания да се смята, че представлява опасност за сигурността на страната, в която се намира, или който, веднъж осъждан с окончателна присъда за особено тежко престъпление, представлява опасност за обществото на тази страна.

4.6. Мерки за прекратяване на правото на пребиваване, включително експулсиране

Евентуалната необходимост от намеса за прекратяване на право на пребиваване е налице, когато например чужденец пребивава незаконно в Хърватия или когато неговото престъпно поведение е причина за тези принудителни мерки. Дори ако чужденецът не напуска страната след изтичане на разрешението за престой, може да се вземат мерки за прекратяване на престоя му. Съществуват различни възможности за прекратяване на пребиваването на чужденец съгласно Закона за чужденците

Съгласно член 33 от Закона за чужденците³³ (Държавен вестник 130/2011) законният престой приключва в Хърватия при следните условия:

Анулиране и отнемане на виза

Член 33

(1) *Визата се анулира, когато се установи, че условията за издаването ѝ не са били изпълнени към момента на издаване или ако има сериозни основания да се смята, че визата е била получена чрез измама.*

(2) *Визата се отменя, когато стане очевидно, че условията за издаването ѝ вече не са изпълнени.*

(3) *Визата може да бъде анулирана или отменена от дипломатическа мисия или консулска служба на Република Хърватия или от дирекция на полицията или полицейски участък.*

(4)

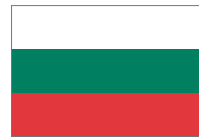
(5)

33. ДВ "Закон за чужденците" 130/2011 (Изменено: Държавен вестник 74/2013; ДВ 69/2017; Държавен вестник 46/2018, ДВ 66/19

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

(6)

(7)

(8) *Визата може да бъде отменена и по искане на чужденец, на когото е издадена, като в този случай не може да се подаде жалба.*

Естеството на експулсирането се определя от обстоятелствата и правната проверка на конкретния случай. Специална защита срещу експулсиране се предоставя на лица, които отговарят на изискванията в Закона за чужденците (Държавен вестник № 130/11,74/13, 69/17 и 46/18)³⁴.

Експулсиране

Член 102

(1) *Чужденец може да бъде експулсиран от Република Хърватия, ако представлява заплаха за общественения ред, националната сигурност или общественото здраве.*

(2) *За решение за експулсиране се счита следното :*

- решение на съда, с което се постановява мярка за сигурност или охранителна мярка за експулсиране на чужденец от страната,*
- решение за експулсиране, прието от Министерството на вътрешните работи, полицейската администрация или полицейски участък.*

Член 103

(1) *Решението за експулсиране определя забраната за влизане и престоят и времето, през което на чужденеца е забранено да влиза и пребивава в Република Хърватия.*

(2) *Забраната за влизане и престой се прилага от деня на:*

- 1. изтичането на срока за напускане на Република Хърватия,*
- 2. депортирането (насилствено връщане),*
- 3. изтичането на забраната за влизане и престой, издадена в предишно решение за експулсиране.*

(3) *Забраната за влизане и престой, издадена като съдебно решение, с което се разпорежда мярката за експулсиране на чужденец от страната, се провежда в съответствие със специално законодателство.*

34. Отнася се до 2019 г. и не включва Закона за промените в Закона за чужденците (ДВ №:53/20).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Добра практика - Прекратяване на престоя

Лицето е длъжно да напусне страната като правна последица, когато молбата за убежище е отхвърлена и компетентните органи по въпросите на имиграцията са отговорни за връщането. Те обаче могат временно да спрат връщането и да издадат сертификат за временно Удостоверение за отлагане на връщането (Удостоверение за времеви толеранс) или да издадат разрешение за пребиваване с ограничен срок, ако съществуват пречки за връщането, които Министерството на вътрешните работи не е могло да вземе предвид в решението си.

Възможно е също така и доброволно връщане, което може да се осъществи по всяко време.

4.7. Недопустими молби за убежище

Дори ако Хърватия се явява компетентна страна, отговорна за разглеждането на молбата за убежище, след приключването на Дъблинската процедура, молбата за убежище може да бъде отхвърлена от компетентните органи като недопустима. Това е налице например във всички случаи, в които кандидатите вече са преминали през процедурата за предоставяне на убежище в друга държава и вече са получили закрила там. Това не позволява на лицата да получат закрила в Хърватия за втори път. Тези държави могат да бъдат държавите членки на ЕС, Норвегия или Швейцария.

Ако бежанец е бил прехвърлен от бежански лагер, който действа като център за преместване (виж Европейската служба за подкрепа в областта на убежището) в друга европейска държава, лицето трябва да подаде молба за убежище там. Всяка молба, която може да е била подадена в Хърватия бива недопустима.

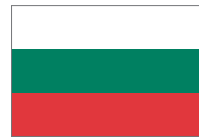
Ако молба за убежище, която е подадена от кандидата, вече е била отхвърлена веднъж, нова молба е недопустима, ако след последното решение не са възникнали нови основания за убежище. В такива случаи е без значение дали първото заявление е отхвърлено в Хърватия (последващо заявление) или в друга държава (второ заявление).

Последващи и втори заявления

Възможно е да се получи закрила и чрез подаване на последваща или втора молба. Тъй като обаче поради гореспоменатите причини вече е взето решение, жалбоподателите трябва да докажат, че са възникнали нови мотиви след като е постановено последното решение. При наличие на нови аргументи, компетентните органи извършват нова процедура за предоставяне на убежище.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

4.8. Обжалване на решението

Кандидатите получават Уведомление за отказ, заедно с Уведомление за намерение за експулсиране, ако не се прилагат условията за нито една от четирите форми на закрила (право на убежище, закрила на бежанците, субсидиарна закрила или забрана за експулсиране). При отхвърляне на молба за убежище се прави разграничение между два вида отказ:

- ▶ пълно отхвърляне; и
- ▶ отхвърляне поради явна неоснователност.

Ако отказът е окончателен, на въпросното лице се определя 30-дневен срок за напускане на страната, докато ако молбата за убежище бъде отхвърлена като явно неоснователна, срокът за напускане е само една седмица.³⁵

Във всеки отделен случай заинтересованите лица могат да обжалват. Те могат да предявят съдебен иск срещу решението на съответната служба. Искът по принцип трябва да бъде предявен в максимално кратък срок. В повечето случаи е целесъобразно да се назначи юридически съветник. В писменото известие се посочват наличните жалби и срокове. Това се нарича „Указание относно правото на обжалване“. Възможността за предприемане на правни действия съществува и в случай на положително известие, освен ако вече не е предоставена защита.

След това съдът разглежда решението на компетентния орган. Ако се стигне до заключение, че предпоставките за предоставяне на закрила действително са приложими, той отменя уведомлението и задължава съответната служба да осигури защита. Ако отказът бъде потвърден по отношение на всички форми на закрила, искът се отхвърля и чужденецът остава длъжен да напусне страната. Ако лицето не изпълни доброволно задължението си да напусне страната, това може да се осъществи и принудително, като съответният имиграционен орган отговаря за връщането. Това важи и ако не е предявен съдебен иск. Ако връщането не е възможно, имиграционният орган може да постанови временно спиране на депортирането (вж. също точка 4.6) или дори да издаде разрешение за пребиваване.

4.9. Безопасна страна на произход – сигурна трета държава

Концепцията за сигурна страна на произход се използва в управлението на миграционните процеси за определяне на държави, които въз основа на стабилната си демократична система и спазването на международните договори в областта на правата на човека, се считат за безопасни за живеене.³⁶ Въз основа на тази презумпция, преработената Директива относно правото на убежище от 21 юли 2015 г., позволява използването на ускорена процедура, без да се засяга окончателното решение, когато кандидатът е от „сигурна страна на произход“.

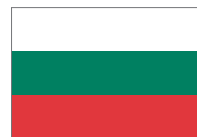
35. ДВ "Закон за чужденците" 130/2011 (Изменено: Държавен вестник 74/2013; ДВ 69/2017; Държавен вестник 46/2018, ДВ 66/19

36. База данни за убежището; Национален доклад Хърватия 2019 г., стр. 23.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Понятието „сигурна страна на произход“ не следва да се бърка с понятието за „сигурна трета страна“³⁷. Първото се отнася за страна, чиито граждани не са преследвани, докато последната се отнася до транзитна страна, считана за сигурна за предоставяне на международна закрила. Всички 27 държави членки на ЕС се считат за сигурни страни на произход. Според Федералната агенция за миграция и бежанци страните от Босна и Херцеговина, Северна Македония и Сърбия³⁸ също са класифицирани като сигурни страни на произход.

Съгласно ясни конституционни насоки, сигурните трети държави са държави членки на ЕС, както и други европейски държави, които гарантират спазването на Женевската конвенция за бежанците и Конвенцията за правата на човека; това са Норвегия и Швейцария. От практическа гледна точка, това означава: ако хората идват от сигурна трета страна и искат да кандидатстват за убежище, те няма да бъдат признати за лица, търсещи убежище. За тези хора, Федералната агенция за миграция и бежанците разпорежда тяхното депортиране и те законно биват върнати обратно в държавата, от която са влезли.

Добри практики – практически процедури за сътрудничество

Законът определя сигурните страни на произход ако е възможно да се предположи въз основа на демократичната система и на общата политическа обстановка, че там гражданите от съответната държава по правило не трябва да се страхуват от държавно преследване и че въпросната държава може да осигури защита срещу преследване, което е заложено като държавен принцип.

Закрилата срещу недържавно преследване означава, например, че съществуват законови и административни разпоредби, които да осигурят закрила на населението, както и че те също така са достъпни за всички и се прилагат. Тогава се прилага „презумпцията по подразбиране“, че няма риск от преследване. Кандидатите от сигурните страни на произход се интервюират лично въз основа на техните основания за убежище, независимо от презумпцията по подразбиране.

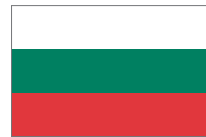
По време на интервюто им се предоставя възможност да представят факти или да докажат, че въпреки това са изложени на риск от преследване в своята държава по произход, в отклонение от презумпцията по подразбиране. В никакъв случай не е изключено да им бъде предоставена закрила. Ако информацията е недостатъчна, за да обори презумпцията по подразбиране, молбата за убежище се отхвърля като „явно неоснователна“. Сроковете за обжалване на такива откази са съкратени.

37. Европейски парламент (2015 г.): Сигурни страни на произход – предложения общ списък на ЕС, стр. 2. <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-569008-Safe-countries-of-origin-FINAL.pdf>

38. Член 38 от Директива 2013/32/ЕС (Директива за процедурите за предоставяне на убежище) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=en>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

5. ПРОЦЕДУРАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УБЕЖИЩЕ В ХЪРВАТИЯ

5.1. Обща информация относно процедурата по предоставяне на убежище

Процедурата за предоставяне на убежище в Хърватия е административна процедура, уредена със Закона за международна и временна закрила³⁹.

Основният орган, отговарящ за прилагането на политиката в областта на убежището в Хърватия, е Министерството на вътрешните работи, което е и компетентният орган при процедурите на първа инстанция. Преди измененията на този закон, това е било отговорност на Дирекция „Административни и инспекционни въпроси“ на Министерството на вътрешните работи. Дирекция „Имиграция, гражданство и административни въпроси“, посредством двата си сектора – „Административни въпроси и гражданство“ и „Чужденци и международна закрила“ е органът, отговарящ за разглеждането на молбите за международна закрила и компетентен да взема решения на първа инстанция (вж. повече в точка 1.5.).

Процедурата официално започва след подаването на молбата за международна закрила. Преди този етап чужденецът трябва да изрази намерението си да потърси убежище.

Граждани на трети държави или лица без гражданство, които желаят да изразят намерението си да кандидатстват за международна закрила, имат право да получат цялата необходима информация относно процедурата за международна закрила на език, който разбират и на който могат да общуват. Намерението за кандидатстване за международна закрила може да бъде изразено по време на граничния контрол във всеки един гранично-пропускателен пункт (т.е. земя, въздух, море). Също така, ако гражданин на трета държава или лице без гражданство вече е на територията на Хърватия, може да се направи израз на намерение за кандидатстване за международна закрила в съответна полицейска администрация, полицейски участък или приемен център за чужденци, докато тече на процедурата за задържане и/или връщане.

След като бъде изразено намерението за прилагане на международна закрила, полицейските служители вземат пръстови отпечатъци на кандидата (заявителите трябва да са на възраст над 14 години) и ги снимат, установяват самоличността на физическите лица, проверяват лицето, което е влязло в Хърватия, включително маршрута за пътуване от страната на произход до Хърватия. Проверяват се и всички обстоятелства, които биха били от значение за определянето на частните и процедурните гаранции. След това тази информация се изпраща на компетентните служби за по-нататъшна обработка на заявлението. Полицейските служители трябва да регистрират кандидата в регистрите на министерството не по-късно от три работни дни от деня, в който е подадена молба за международна закрила. При изключителни обстоятелства намерението за кандидатстване за международна закрила може да бъде изразено в приемния център за лица, които търсят международна закрила.

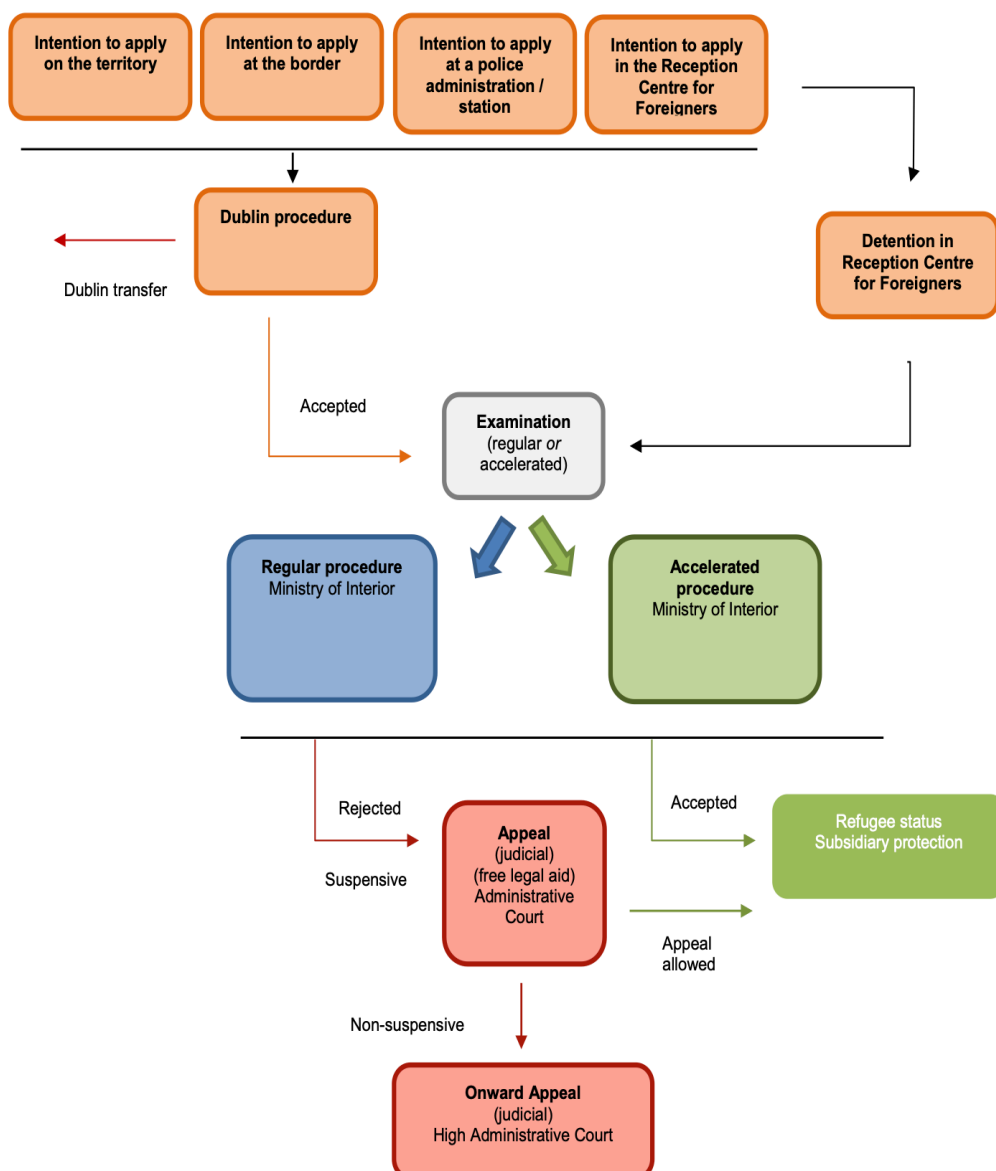
39. Повече информация на: <https://zakon.hr/z/798/Zakon-o-međunarodnoj-i-privremenoj-zaštiti>

При регистрацията полицейските служители издават удостоверение за регистрация на кандидат, което вписват регистрите на министерството, и при необходимост определят срок, в който кандидатът трябва да докладва на приемния център за подаване на заявление. От момента, в който заявлението е подадено, гражданин на трета държава или лице без гражданство получава статут на кандидат и има право на условията на приемане.

След подаването на молбата отделът за приемане и настаняване на кандидатите за международна закрила на МВР организира лично интервю с кандидата и взема решение в срок от 6 месеца от попълнената молба или допустима последваща молба. Заявлението може да бъде обработвано и при ускорена процедура (такава, която се осъществява на самата граница). Отрицателните решения могат да бъдат обжалвани пред Административния съд (в рамките на 30 дни в редовната процедура и 8 дни в случай на решения по Дъблинския регламент, решения за недопустимост или ускорена процедура).

5.2. Схема на процедурата за предоставяне на убежище

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

5.3. Хърватски органи, които се могат да се намесят във всеки етап от процедурата

ЕТАП НА ПРОЦЕДУРА	КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН (български език)	КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН (хърватски език)
Намерение за кандидатстване – на границата – на територията	Гранична полиция, Министерство на вътрешните работи, Полицейска администрация или Полицейско управление	Granična policija Policijska uprava Policijska stanica
Регистрация на заявлението	Приемнен център за кандидати за международна закрила, Министерство на вътрешните работи	Prihvatiliste za trazitelje medunarodne zastite, Ministarstvo unutarnjih poslova
Дъблинска (оценка на отговорността)	Отдел за Дъблинска процедура, Министерство на вътрешните работи	Odjel za dublinski postupak, Ministarstvo unutarnjih poslova
Определяне на статута на бежанец	Отдел за международна закрила, Министерство на вътрешните работи	Odjel za postupak medunarodne zastite, Ministarstvo unutarnjih poslova
Обжалване Първа жалба Последващо обжалване	Административен съд Върховен административен съд	Upravni sud Visoki Upravni sud
Последващо заявление	Отдел за международна закрила, Министерство на вътрешните работи	Odjel za postupak medunarodne zastite, Ministarstvo unutarnjih

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

5.4. Развитието на политиката на Хърватия в контекста на убежището и миграцията

След като през март 2016 г. бе прието междуправителственото споразумение относно затварянето на основния бежански маршрут, минаващ през Западните балкани, Хърватия предприе спешни действия по укрепването на граничните си структури и съсредоточи усилия да доусъвършенства механизмите, засягащи приемането и предоставянето на убежище. Целта на тези действия бе да се осигури ефективен контрол по най-дългата сухопътна граница на ЕС, както и да се ограничи възможността за безразборен достъп до международната процедура за закрила.

По настоящем Хърватия разполага с 6500 служители на гранична полиция, оборудвани със съвременен техническо оборудване, което непрекъснато се модернизира. Фокус на това обновяване е защитата на външната граница и достъпът до Шенгенското пространство. Тези усилия доведоха до пълен контрол над източната граница със Сърбия. Към момента е поставена цел успешната практика, реализирана по дължината на сръбската граница да се приложи и на границите с Босна и Херцеговина и с Черна гора. Хърватия се ангажира да осигури достъп до международна закрила на лицата, които наистина се нуждаят от нея. Поради тази причина бе създаден нов трети приеман център за кандидати за международна закрила. Хърватия обръща специално внимание и на уязвими групи и непридружените деца, на които без изключение се назначава настойник, който да се грижи за тях и техните права.

Освен това, Хърватия изпълни изискванията си за презаселване съгласно Заключение на Съвета от юли 2015 г., като презасели 152 сирийски граждани, идващи от Турция. Като допълнителна мярка за солидарност хърватското правителство прие решение за презаселване на още 100 сирийски бежанци, пристигащи от Турция през октомври 2017 г.

Също така, достъпът до процедури по отношение на международната закрила е разрешен за всяко лице, за което отговорността на Хърватия е установена в съответствие с Дъблинската процедура. На тези лица се предоставя международна закрила след приключване на първоинстанционното и второинстанционното административно производство (т.е. съдебен контрол, за да се разгледа принципът за забрана за връщане). В случай на отрицателен резултат, към това лице се прилага процедурата за обратно приемане в сигурна страна на произход или на сигурна трета държава (вж. точка 4.9.).

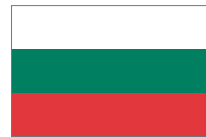
Хърватия също така си сътрудничи тясно с EASO (вж. точка 2.4.), с цел осигуряване на адекватна международна закрила. Това сътрудничество се осъществява чрез национални звена за контакт и чрез образователни семинари, организирани от EASO. От друга страна, хърватски експерти предоставят помощ на държавите членки на ЕС, изправени пред голям приток на мигранти (например Гърция, Италия, Кипър). Помощта за трети държави в региона:

- за Сърбия – провеждане на обучение на работното място по процедурата по разглеждане и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

- за Северна Македония – чрез проект, финансиран от ЕС: „Разработването на SOP за регистрация в областта на убежището“.

Тази помощ също беше осигурена в рамките на сътрудничеството на Хърватия с EASO.

В координация с EASO, от началото на масовия приток на незаконни мигранти, Хърватия редовно изпраща своите полицейски служители, патрулни кораби и превозни средства в страни, които са подложени на голям миграционен натиск, под формата на съвместни операции, организирани от Frontex (главно с Гърция и България в началото на масовия приток). Освен това, значителен принос на Хърватия за сигурността на ЕС е отварянето на въздушните бази в Задар и Сплит, които се използват от самолетите Frontex за наблюдение на потенциалните миграционни движения по границата с Босна и Херцеговина и Черна гора. Също така, в Хърватия има разквартировани чуждестранни полицейски служители, които оперират в съвместни операции на Фронтекс. Провеждоха се няколко съвместни операции на координационните звена на територията на Хърватия и Западните Балкани, както и с въздушните, морските и наземните координационни звена. Хърватия участва и в множество съвместни операции на Фронтекс (в Югоизточна Африка, България, Гърция, Италия, Северна Македония и Сърбия). През 2018 г. в рамките на операция Фронтекс Хърватия предостави подкрепа на България, Гърция, Черна гора и Северна Македония като предостави полицейски служители, патрулни превозни средства и кораби.

Хърватското правителство ясно е заявило, че третира мигрантите и кандидатите за международна закрила в съответствие с всички разпоредби на действащите национални, европейски и международни правни рамки, преди всичко Конвенцията от 1951 г.⁴⁰ и в духа на европейското сътрудничество.

Хърватското правителство е на мнение, че противодействието на нерегламентираната миграция трябва да бъдат започва във възможно най-голяма степен при източника. Това е и причината Хърватия активно да подпомага Доверителния фонд на ЕС за Африка.

5.5. Приеман център за международна закрила на кандидати⁴¹

В съответствие с решението на Министерството на вътрешните работи от 2018 г. хърватското правителство планира да построи нов приеман център за лица, търсещи убежище близо до Петриня, в Мала Горица. Въпреки това, през 2019 г., поради оказана съпротива от местното население⁴², беше решено Министерството на вътрешните работи да използва само съществуващите приемни центрове в Загреб и Кутина⁴³.

40. Повече информация на: <https://www.unhcr.org/about-us/background/4ec262df9/1951-convention-relating-status-refugees-its-1967-protocol.html>

41. Приемният център е и мястото, където лицата, търсещи убежище, трябва да докладват сами, след като изразят намерението си да подадат искане за убежище и където се провеждат интервюта.

42. Вж. също: "Петриня не иска център за убежище", 11 февруари 2019 г. на адрес: <https://bit.ly/2vOp9rl>

43. Министерство на вътрешните работи, Решение за отмяна на решението за отпускане на средства за изпълнение на проекта "Установяване на инфраструктура и изграждане на капацитет на Центъра за прием на лица, търсещи убежище в Мала Горица" и прекратяване на споразумението за пряко разпределяне на средства за изпълнението на този проект, 24 май 2019 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

В резултат на това, условията на живот в приемния център в Загреб значително се подобриха и в него понастоящем биват настанявани кандидати от всички категории (възрастни жени, възрастни мъже, семейства, непридружени малолетни над 16-годишна възраст). В приемния център в Кутина обикновено се настаняват уязвими групи и лица, пристигащи в Хърватия по схемата за презаселване съгласно Решението на хърватското правителство за реалокране и презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на изискванията за предоставяне на международна закрила.

Приемният център в Загреб има капацитет за настаняване на 600 души а този в Кутина на 100 души. Предвид факта, че капацитетът за настаняване е планирано да бъде увеличен, и че жилищната част на приемния център в Загреб се реконструира, капацитетът му за настаняване бе намален на 360 места (За периода от 2018 до 2019 г.) Реконструкцията и обновяването на приемния център в Загреб включваше реновирането на помещенията, съобразено с най-добрите практики и спазването на най-високите стандарти, което доведе до подобряване на качеството на ежедневието на кандидатите за международна закрила, настанени в приемния център.

В рамките на проекта, съфинансиран по AMIF (ФУМИ), беше осигурено ново оборудване за помещенията, в които са настанени лицата (нови легла, гардероби, маси, столове, както и кухни и трапезарии, пералното помещение и офисите). Всичко това доведе до подобряване на качеството на живот на кандидатите за международна закрила и до повишаването на качеството на процедурата за предоставяне на убежище. Част от режимните разходи в двата приемни центъра и обучението на служителите също бяха съфинансирани от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

Алтернатива на задържането

Свободата на движение на кандидатите за международна закрила може да бъде ограничена при определени обстоятелства, съгласно разпоредбите на Закона за международна и временна закрила⁴⁴ През 2019 г. лице, търсещо международна закрила, беше настанено в Центъра за задържане на чужденци, а за други трима души е била използвана по-лека мярка. Кандидатите за международна закрила трябваше на определено време да се явяват в Центъра за настаняване, като това е алтернатива на задържането.

5.6. Прилагане на Дъблинските критерии

Членове 2 и 43 от Закона за международната и временната закрила се позовават на Регламента от Дъблин III, като там се посочва, че заявлението ще бъде отхвърлено, ако отговорността за кандидата за международна закрила е на друга държава членка. Следователно, Закона за международна и временна закрила не установява критерии за определяне за това коя е отговорната държава, но Министерството на вътрешните работи,

44. ДВ бр. 70/15 и 127/17

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

когато взема решение по даден случай, просто се позовава на критериите, изброени в Дъблинския регламент. Дъблинската процедура се прилага винаги, когато са изпълнени критериите, изброени в Регламента от Дъблин.

ВХОДЯЩА ПРОЦЕДУРА			ИЗХОДЯЩА ПРОЦЕДУРА		
	Заявления	Трансфери		Заявления	Трансфери
ОБЩО		8	ОБЩО		99
ФРАНЦИЯ		3	ГЕРМАНИЯ		28
ИТАЛИЯ		2	АВСТРИЯ		21
ДАНИЯ		1	ШВЕЙЦАРИЯ		13
ГЕРМАНИЯ		1	ФРАНЦИЯ		11
ШВЕЙЦАРИЯ		1	СЛОВЕНИЯ		6
			БЕЛГИЯ		4
			ШВЕЦИЯ		3
			ВЕЛИКОБРИТАНИЯ		2
			ДАНИЯ		1
			НОРВЕГИЯ		1
			ЛЮКСЕМБУРГ		1

По маршрута на Западните Балкани от края на 2015 г. до началото на 2016 г. по отношение на специфичното положение на организирания транзит на бежанци и мигранти, на 26 юли 2017 г. Съдът на Европейския съюз (СЕС) поясни, че лицата, които влизат в Хърватия по път за други държави членки, са извършвали „нередовно влизане“, съгласно условията на Дъблинския регламент. Поради това Хърватия носи отговорността за обработката на заявленията на преминаващите през нейната територия през този период.

Кандидатите, които по принцип се връщат от други държави членки, нямат никакви пречки за достъп до процедурата за предоставяне на международна закрила в Хърватия. Тези, които обаче са напуснали Хърватия преди края на процедурата и поради това разглеждането на техния случай е преустановено, трябва отново да кандидатстват за международна закрила (ако желаят), след като се върнат в Хърватия, и по този начин отново да въведат първоначалната си процедура в съответствие с член 18, параграф 2 от Регламент Дъблин III. От друга страна, лицата, чието заявление е било изрично оттеглено или отхвърлено преди да напуснат Хърватия, се считат за следващи заявители при връщане, в противоречие с изискванията на Регламента. Трансферите до Хърватия не са спрени от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

националните съдилища поради причини, които се отнасят до условията, пред които са изправени завръщащите се.⁴⁵ Това беше отразено от Съда на Европейския съюз (СЈЕУ) в началото на 2017 г.⁴⁶

В доклад, публикуван през февруари 2019 г., Medecins du Monde подчертава, че на кандидатите, върнати в Хърватия съгласно Дъблинския регламент, не им бива оказвана психологическа подкрепа, както и че са изправени пред по-ниско качество на живот от другите кандидати за убежище⁴⁷.

5.7. Презаселване

Презаселването, съгласно терминологията, използвана в ЕС е:

„...процес, при който по искане на Върховния комисар на ООН за бежанците, мотивирано от потребността на дадено лице от международна закрила, граждани на трети държави биват прехвърлени от трета държава и се установяват в държава членка“⁴⁸

На практика бежанците се проверяват в зоните на конфликт или в страни извън ЕС от компетентната агенция на ООН за бежанците и им се предоставя убежище от съответната приемаща държава членка на ЕС. По-нататъшният трансфер на бежанците се осъществява със самолет .

В рамките на Европейската програма за презаселване, Хърватия проведе петата си мисия за подбор в Истанбул, Турция от 18 до 22 февруари 2019 г. В резултат на това, 98 сирийски граждани бяха презаселени от Турция в Хърватия през 2019 г. съгласно Решението на правителството на Хърватия за презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на изискванията за международна закрила от 6 октомври 2017 г.⁴⁹

Първата група сирийски граждани е презаселена от Турция на 29 и 30 май 2019 г. Тя включваше десет сирийски семейства, или по-специално 50 граждани на Сирийската арабска република, 23 от които са непълнолетни. Втората група бежанци е презаселена в Хърватия на 21 август 2019 г., като част от седмата група от Турция. Тя включва 8 сирийски семейства, или по-специално 41 граждани на Сирийската арабска република, 24 от които са непълнолетни. Останалата част от седмата група, 2 семейства или по-специално 7 души, 3 от които са непълнолетни, са преселени в Хърватия на 30 август 2019 г.

45. Австрийски федерален административен съд, Решение W212 2120738-1, 11 февруари 2016 г.; W125 2122299-1, 17 март 2016 г.; W175 2124050-1, 8 април 2016 г.; W144 2135976-7, 10 октомври 2016 г.; W243 2134119—1, 24 ноември 2016 г.; ; Австрийски административен Върховен съд, Решение на Първоинстанционния съд 2016/20/0069, 23 юни 2016 г.; Административен съд в Мюнхен, Решение M 18 S 16.50812, 31 октомври 2016 г.; Швейцарски федерален административен съд, Решение D- 1611/2016, 22 март 2016 г.; D-1951/2016, 1 април 2016 г.; E-2615/2016, 4 май 2016 г.; D- 3867/2016, 29 юни 2016 г.; D-7156/2016, 23 ноември 2016 г.; Окръжен съд на Хага, Решение № 16.1383, 5 юли 2016 г.

46. СЈЕУ, дело C-578/16 PPU С.К. Република Словения, Решение от 16 февруари 2017 г., ал. 71.

47. MDM, "Точка, от която няма връщане? Психично здраве на лицата, търсещи убежище в Хърватия", февруари 2019 г., <https://bit.ly/2UC9sLf>

48. Регламент (ЕС) № 516/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за създаване на Фонд за убежище, миграция и интеграция, за изменение на Решение 2008/381/ЕО на Съвета и за отмяна на решения и № 573/2007/ЕО и № 575/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Решение 2007/435/ЕО

49. Вж. също: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_10_99_2276.html

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

С пристигането на седмата група сирийски граждани по схемата за презаселване, Хърватия презаселва общо 250 сирийски граждани, като по този начин изпълни ангажимента си, съгласно решенията на правителството от 2015 г. и 2017 г. като форма на международна солидарност и споделяне на отговорности с трети държави, в които, или в рамките на които, голям брой лица, нуждаещи се от международна закрила, са били разселени.

Що се отнася до сътрудничеството по време на процедурата за презаселване, Министерството на вътрешните работи е сключило споразумения с Международната организация по миграция, Йезуитската служба за бежанците (JRS) и Международната католическа комисия по миграция (ICMC), като са взети под внимание различните аспекти на схемата за презаселване и нуждите на презаселените лица.⁵⁰

Споразумението между Министерството на вътрешните работи и Йезуитската служба за бежанците за интеграция на презаселени лица от Турция бе подписано през декември 2018 г. По същия начин, през януари 2019 г. Министерството на вътрешните работи подписа споразумения с Международната католическа комисия по миграция (логистична подкрепа и подкрепа във връзка с координацията по време на мисиите за подбор, включително дейностите по координиране, свързани с предхождащите медицински прегледи и културна ориентация) и с Международната организация по миграция (проверки на предварителната интеграция, логистика на визовия процес, движение и помощ за пътуване, помощ при прием след пристигането в държава членка).

През февруари 2019 г. Хърватия прие Решението за презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на критериите за предоставяне на международна закрила за 2019г.⁵¹ Съгласно настоящото решение, Хърватия се ангажира да приеме 150 граждани на трети държави или лица без гражданство, съгласно схемата за презаселване, т.е. на основание участие в други форми на солидарност с държавите членки на Европейския съюз.

5.8. Преместване

Преместването е трансферирането на:

- ▶ бежанци „от държавата членка на ЕС, която им предоставя международна закрила към друга държава членка на ЕС, където ще им бъде предоставена подобна закрила“ или
- ▶ на лица, търсещи убежище „от държавата членка на ЕС, която е отговорна за разглеждането на молбите им към друга държава членка на ЕС, където ще бъдат разгледани молбите за международна закрила“.

50. Министерство на вътрешните работи, „Споразумение за сътрудничество в областта на интеграцията на разселените лица“, 27 декември 2018 г., на: <https://bit.ly/33XrNbb> (HR)

51. Вж. също: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_02_16_323.html

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

5.9. Съдържание на международна закрила Интеграция

Лицата, ползващи се с международна закрила, все още са изправени пред значителни предизвикателства при упражняването на правата си в почти всички области, тъй като съществуващите пречки все още не са премахнати, нито са обсъждани в достатъчна степен на държавно равнище, като по този начин ролята на организациите на гражданското общество е от решаващо значение. Най-важните въпроси все още са свързани с езиковата бариера, здравеопазването, заетостта, образованието и жилищното настаняване.

Тъй като предишният план за действие в областта на интеграцията изтече в края на 2019 г., се обсъжда нов план за действие за интеграция, обхващащ периода 2020-2022 г. Нещо повече, на 14 ноември 2019 г. хърватското правителство прие решение за създаването на нова Постоянна комисия за интеграция на чужденците в хърватското общество, която ще може, наред с останалото, да назначава представители от местни и регионални звена и представители от неправителствените организации, които не бяха част от предишната комисия. Постоянната комисия има председател и 17 членове.

Достъп до информация

След като имат вече защитен статут, лицата получават и достъп до информацията относно правата и задълженията си. През 2019 г.⁵² бяха изготвени и допълнителни информационни материали, целящи подобряването на достъпа до информация. Сред тези материали е и измененото и допълнено Ръководство за интеграция, изготвено от Хърватската правителствена служба за правата на човека и правата на националните малцинства.

По същия начин хърватският Червен кръст публикува брошури, съдържащи основната информация за лицата, ползващи се с международна закрила, както и данни за контакт със съответните институции и неправителствени организации.⁵³

Клонът на Международната организация по миграция в Хърватия, освен това, издаде Ръководство за заинтересованите страни, участващи в процеса на интеграция на лицата, получили международна закрила.⁵⁴

52 Правителство на Република Хърватия, "Осъвременено издание на Интеграционните насоки" публикувано на 21.01.2019 на хърватски език: <https://bit.ly/2Xi52wX> на английски език: https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Vodic%20kroz%20integraciju_ENGLESKI.PDF.pdf

53. Хърватски червен кръст, Информационни материали за лицата, ползващи се с международна закрила, на разположение на хърватски, английски, френски, арабски и фарси на адрес: <https://bit.ly/2ylqneu> информация, предоставена от хърватския Червен кръст, 20 декември 2019 г.

54. MOM, „IOM Croatia е издала Ръководство за заинтересованите страни, участващи в процеса на интеграция на лицата, получили международна закрила в Република Хърватия“, на адрес: <https://bit.ly/39O3LAG/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

5.10. Статистика за 2019 г.

Според статистическите данни на МВР за периода от 1 януари до 31 декември 2019 г. в Република Хърватия са регистрирани общо 1 986 кандидати за международна закрила.

Според наличната информация, най-често срещаните страни на произход на регистрираните кандидати за международна закрила са следните: Ирак (577), Афганистан (295), Сирия (288), Иран (218), Алжир (117) и Турция (132) .

Фигура 5.10.1: Статистически показатели на кандидатите за международна закрила по гражданство и пол за периода 01.01. - 31.12.2019 г.⁵⁵

СТРАНА НА ПРОИЗХОД	МЪЖ	Жена	ОБЩО
АФГАНИСТАН	196	99	295
АЛБАНИЯ	1	-	1
АЛЖИР	108	9	117
БАНГЛАДЕШ	8	-	8
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	3	-	3
БУРУНДИ	1	-	1
КАМЕРУН	1	-	1
КИТАЙ	7	1	8
КУБА	11	10	21
ДР КОНГО	-	3	3
ЕГИПЕТ	16	-	16
ЕРИТРЕЯ	-	2	2
ГЕРМАНИЯ	-	1	1
ГАНА	1	-	1
ИНДИЯ	13	6	19
ИРАН	119	99	218
ИРАК	327	250	577
КОТ Д'ИВОАР	-	1	1
ЙОРДАНИЯ	-	1	1
КАЗАХСТАН	4	3	7
КОСОВО	5	-	5
ЛАТВИЯ	1	-	1
ЛИВАН	4	3	7
ЛИБИЯ	29	6	35
МАРОКО	34	4	38
НЕИЗВЕСТНА НАЦИОНАЛНОСТ	9	9	18
НЕПАЛ	2	2	4
НИГЕРИЯ	5	-	5
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ	1	-	1

⁵⁵ Източник: Министерство на вътрешните работи; <https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-traziteljimedjunarodne-zastite/283234>

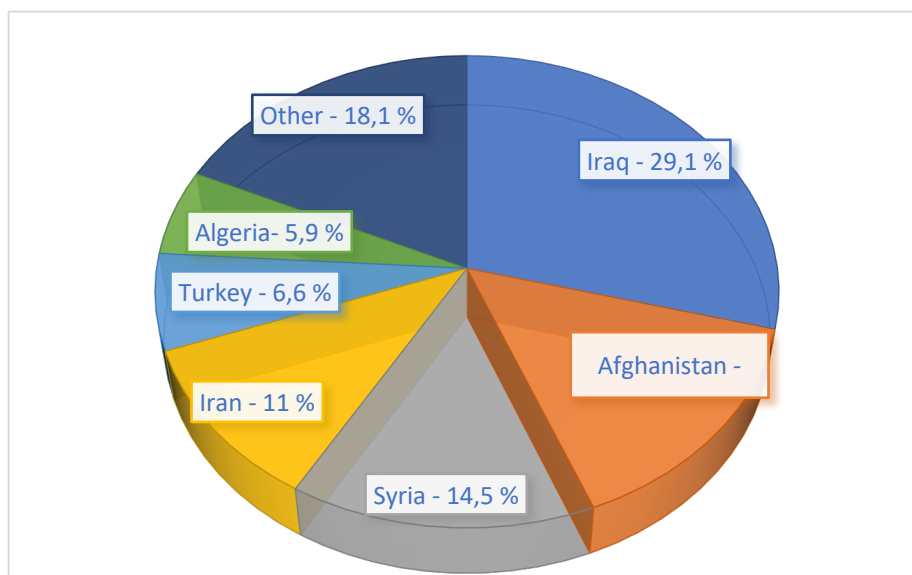
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

ПАКИСТАН	30	3	33
ПАЛЕСТИНА	29	15	44
ФИЛИПИНИ	-	1	1
РУСИЯ	3	2	5
СЪРБИЯ	1	-	1
СИЕРА ЛЕОНЕ	3	2	5
СОМАЛИЯ	4	5	9
ШРИ ЛАНКА	1	-	1
СУДАН	2	1	3
СИРИЯ	180	108	288
ТУНИС	22	11	33
ТУРЦИЯ	98	34	132
Украйна	1	1	2
Вьетнам	4	4	8
Западна Сахара	1	-	1
Йемен	2	2	4
Общо	1 287	699	1 986

Фигура 5.10.2.- Брой лица според националността им, подали молба за международна закрила в Република Хърватия до 31 декември 2019 г.⁵⁶

⁵⁶ Източник: <https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-trazitelji-medjunarodnezasbite/283234>

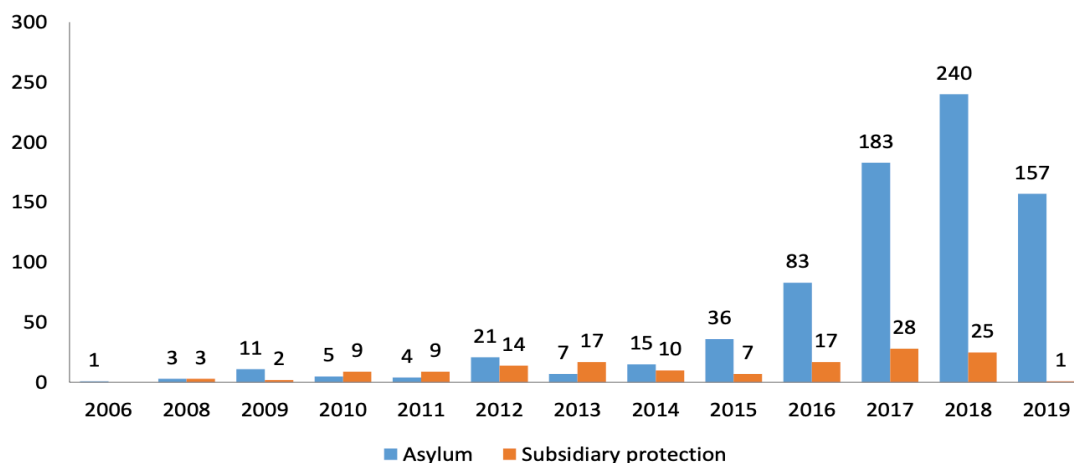

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Фигура 5.10.3. Брой лица според националността им, получили международна закрила в Република Хърватия до 31 декември 2019 г.⁵⁷

През 2019 г. общо 158 лица получават международна закрила. От този брой 157 лица са получили убежище и едно лице е получило субсидиарна закрила (фигура 4.8.3).

Въпреки увеличението брой на кандидатите за международна закрила, регистрирани през 2019 г., всички решения са взети в рамките на законоустановения срок. Заявленията, оценени като очевидно неоснователни, се обработват като приоритет, в допълнение към заявленията, подадени от лица, които се нуждаят от специални процедурни гаранции и гаранции за приемане, т.е. уязвими групи от кандидати, които са задържани.

И накрая, през 2019 г. бяха отчетени голям брой решения за спиране на процедурата - 47,5 %.

⁵⁷ Източник: <https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-trazitelji-medjunarodnezasstite/283234>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

6. НЕЗАКОННА МИГРАЦИЯ И КОНТРАБАНДА НА ХОРА

Незаконната миграция в Република Хърватия се регулира от Закона за чужденците, посредством няколко наредби, Протокола за непридружени деца, стандартни оперативни процедури (СОП) за кандидати за международна закрила, както и с други реадмисионни споразумения. През 2019 г. бяха разработени нови стандартни оперативни процедури, като те са описани в глава 4 и глава 5.

6.1. Предотвратяване на незаконна миграция, трафик на хора и контрабанда на хора

Една от основните задачи, изпълнявани ежедневно от хърватските полицейски служители, е да извършват всички необходими действия, насочени към предотвратяването, разкриването и преследването на лица, свързани с трафика и контрабандата на хора и незаконното преминаване на границите. Освен това, те анализират и разследват престъпни мрежи и нови форми на този криминологичен феномен, особено в географските райони на Хърватия, които са засегнати от този вид трансгранична престъпност.

Хърватската полиция извършва множество операции за борба с незаконната миграция. Те са специално обособени и имат съответните кодови имена "Изток", "Коридор II", "Коридор-запад", "Коридор-север" и "Коридор-юг". Прилагането на Цикъла на политиката на ЕС за борба с организираната и тежката международна престъпност⁵⁸ също така включва и борбата с организираните престъпни групи, занимаващи се с незаконна миграция, в това число трафик и контрабанда на хора. В този процес Европол играе значителна роля в подпомагането на обмена и анализа на информацията и оперативната координация.

През 2016 г. във Виена, по инициатива на Австрия, беше създаден Съвместен оперативен център.⁵⁹ Основните задачи пред този център бяха да се задълбочи съвместната работа с трети страни в борбата с трафика и незаконната миграция, и да се подобрят двустранните и международните дейности, отнасящи се до трафика на хора, които използват Балканския маршрут.

Съгласно съществуващите споразумения, като Конвенцията Прюм⁶⁰ или Конвенцията за полицейско сътрудничество за Югоизточна Европа, длъжностните лица от Съвместния оперативен център провеждат разследвания от едно място.

58. Цикъл на политиката на ЕС за борба с организираната и тежката международна престъпност е методология, приета през 2010 г. от ЕС за справяне с най-сериозните заплахи относно престъпността, засягащи ЕС. Всеки цикъл продължава четири години и оптимизира координацията и сътрудничеството по съответно престъпление.

59. Вж. също: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/joint-operational-office-opened-in-vienna>

60. Вж. също: <https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/docs/body/prumtr.pdf>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

6.2. Статистически данни

През 2019 г. броят на незаконните пресичания на границата се увеличава със 147,1% спрямо 2018 г., възлизайки на 20 278. Повечето граждани на трети страни се приемат от полицейските органи на други страни. Петте най-големи страни на произход са Пакистан, Афганистан, Турция, Ирак и Сирия. Най-голямото увеличение на гражданите на трети държави е отчетено като относителен брой (+528,0%) от жители на Мароко, а по абсолютен брой (3, 538 души) – на мигранти от Пакистан.

Фигура 6.2.1. Брой незаконни пресичания на границата⁶¹

НАЦИОНАЛНОСТ	БРОЙ НЕЗАКОННИ ПРЭСИЧАНИЯ НА ГРАНИЦАТА			МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ПРЭСИЧАНЕТО			
	2018	2019	+/- (%)	ГПП	Близо до границата	Дълбоко в територията	Приет от полицията на други държави
АФГАНИСТАН	1 669	3 776	+ 126,2	1 663	337	382	1 394
АЛБАНИЯ	428	463	+ 8,2	29	64	277	93
АЛЖИР	285	1223	+ 329,1	18	82	168	955
БАНГЛАДЕШ	255	1129	+ 342,7	34	90	35	970
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	92	90	- 2,2	23	24	37	6
ИНДИЯ	161	389	+ 141,6	9	52	34	294
ИРАК	356	1730	+ 386,0	28	512	611	579
ИРАН	900	894	- 0,7	41	139	294	420
КОСОВО	501	662	+ 32,1	96	86	349	131
МАРОКО	132	829	+ 528,0	30	68	54	677
ПАКИСТАН	1.186	4060	+ 242,3	71	356	95	3 538
СИРИЯ	416	1258	+ 303,7	30	198	313	717
СЪРБИЯ	79	85	+ 7,6	10	23	39	13
ТУНИС	83	241	+ 190,4	18	48	54	121
ТУРЦИЯ	942	1874	+ 98,9	157	140	1.145	432
ДРУГИ	722	1575	+ 118,1	130	259	399	787
ОБЩО	8 207	20 278	+ 147,1	2 387	2 478	4 286	11 127

В съответствие с чл. 326 от Наказателния кодекс „Незаконно влизане, движение и престой в Република Хърватия, друга държава членка на ЕС или страна по Шенгенското споразумение“, беше отбелязано следното:

- През 2019 г. са докладвани общо 946 криминални престъпления, за които са докладвани 983 заподозрени.
- През 2018 г. са регистрирани 619 престъпления и 620 лица.
- През 2017 г. е имало 365 престъпления, като са докладвани 321 души.

Броят на криминалните престъпления през 2019 г. спрямо 2018 г. се е увеличил с 53 %.

61. Източник MBP: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/Statisticki_pregled_2019_WEB.pdf

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

6.3. Достъп до територията

На 30 януари 2020 г. Европейският парламент поиска от Агенцията на ЕС за основните права да изготви доклад относно границите от Хърватия за нейните съседни държави, които не са членки на ЕС. Според ЕП докладът следва да се съсредоточи върху правилното прилагане на гаранциите в европейското законодателство в областта на убежището и предоставянето на Кодекса на шенгенските граници (Регламент (ЕС) 2016/399). Европейският парламент поиска също така Агенцията на ЕС за основните права да обърне специално внимание на отблъскванията и нарушенията на основните права във връзка с тези практики. ЕП отбеляза, че докладът следва да обхваща спазването на процесуалните гаранции, зачитането на достойнството на лицата, обръщането на внимание към специфичните нужди на уязвимите лица, достъпът до процедурата за предоставяне на убежище, зачитането на правата на децата при граничните проверки, основните права, свързани със задържането, както и способността на държавите членки на ЕС да се справят с широкомащабни пристигания.⁶²

През 2019 г. са документирани редица доклади за „отблъсквания“⁶³ и насилствени полицейски практики по външните граници на ЕС и по-специално в държавите, които не са членки на ЕС. На тези лица бе възпрепятстван достъпът до Хърватия, както и провеждането на процедура за предоставяне на убежище в съответствие с принципите на правото.⁶⁴

По-конкретно, неправителствени и международни организации съобщиха за лица, които са били изтласкани от границите на Хърватия към съседните Босна и Херцеговина и Република Сърбия, както и за други случаи на отблъскване към Сърбия и други съседни държави.

От януари до септември 2019 г. ВКБООН и партньорите в Сърбия съобщиха, че граничните полицейски служби на Република Хърватия са извършили:

- 384 отблъсквания към Сърбия, включващи 2674 лица и;
- 289 отблъсквания към Босна и Херцеговина, включващи 2194 лица.

В средата на октомври 2020 г. Датският съвет за бежанците информира Агенцията на ЕС за основните права, че техният екип на място в босненски граничен град е лекувал група от около 75 души, които твърдят, че са били отблъснати от Хърватия, повечето от които са с тежки наранявания от побои. Според изявленията, предоставени от интервюираните жертви, по време на отблъскванията е употребено насилствено поведение, унизително отношение, както и кражба и унищожаване на лични вещи. Хърватските власти уведомиха Агенцията на ЕС за основните права през ноември 2020 г., че са поели ангажимент да разследват инцидента.

62. Агенцията на ЕС за основните права редовно събира данни за миграцията от ноември 2015 г. Докладът обхваща предизвикателствата на основните права по външните сухопътни граници на ЕС. Той беше изготвен по искане на Европейския парламент. Докладът отразява ситуацията от 31 октомври 2020 г.

63. В общо разбиране политиката на „отблъскване“ възпира търсещите убежище по границите и принудително ги отблъсква, за да се върнат в страната, от която са дошли. Твърдите противници на политиката на приемане на бежанци са възприели риториката по темата. От правна гледна точка, отблъскването е незаконно.

През 2012 г. Европейският съд по правата на човека в Страсбург постановява, че политиката на „отблъскване“ на Италия относно бежанците, използващи лодки и пристигащи от Либия, нарушава международното право, включително Женевската конвенция и Всеобщата декларация за правата на човека. Тези документи и законите, които ги произтичат от тях, определят правата на дадено лице да търси убежище от преследване в други държави. Държавите имат задължението да обработват молбите за убежище, като в следствие от евентуален отказ би могло животът на тези хора да бъде застрашен.

64. Повече информация на: <https://asylumineurope.org/reports/countrv/croatia/overview-main-changes-previous-report/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

7. МЕХАНИЗМИ ЗА ВРЪЩАНЕ И ОБРАТНО ПРИЕМАНЕ В ХЪРВАТИЯ

Като цяло Република Хърватия е подписала общо 26 споразумения за реадмисия. Службата за незаконна миграция на Министерството на вътрешните работи отговаря за изпълнението на споразуменията. По отношение на връщането на граждани на трети държави най-важни са споразуменията, подписани със съседните държави. Сътрудничеството в областта на реадмисията със Словения, Сърбия, Босна и Херцеговина и Черна гора се осъществява почти всеки ден според установената практика както с неформална, така и с официална процедура за приемане и връщане на граждани на трети страни.

7.1. Политиката за връщане на Хърватия

Хърватският народ става все по-загрижен за развитието на осведомеността, свързана с незаконната миграция, която досега се разбираше само като „инкриминирана“ миграция.

В рамките на този продължаващ дебат в Хърватия, както и в други държави членки на ЕС, може да се направи разграничение между две ключови позиции:

- ▶ Подходът за „държавен контрол“, който определя нерегламентираната имиграция преди всичко като нарушение на Закона за чужденците и Наказателния кодекс;
- ▶ Подходът за правата на човека, който описва правата на незаконно пребиваващите лица (например мигранти, бежанци, лица, търсещи убежище, особено уязвими групи) и изисква установяването на минимални стандарти за социална закрила.

Докато подходът за държавен контрол и правоприлагане е възприет от Министерството на вътрешните работи в сътрудничество и координация с отговорната дирекция „Имиграция, гражданство и административни въпроси“, подходът на правата на човека беше подкрепен от много представители на гражданското общество (т.е. църкви, благотворителни организации, групи за подпомагане на бежанците, неправителствени организации, фондации, частни инициативи).

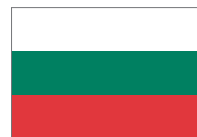
В допълнение към това беше разработен междинен модел, отнасящ се до т.нар. двойна перспектива, в който се засягат темата за допълване на политиките за държавен контрол и правоприлагане, като се вземат предвид правата на незаконно пребиваващите лица и/или мигрантите, техните програми за доброволно връщане и узаконяване. Този модел е приет и от няколко благотворителни организации, църкви и синдикати.

Анализът на правното развитие показва, че през годините Република Хърватия постепенно е повишавала и усложнявала тежестта на законите, свързани с пребиваването на чуждестранни граждани и наказателното право. Това усложняване на правната рамка има цел ефективна борба с незаконната имиграция, включително трафика на хора и контрабандата на хора. Също така, хърватското законодателство непрекъснато се привежда и в съответствие със съответните директиви на ЕС.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

7.2. Статистика

През 2019 г. общо 2 456 граждани на трети държави се завръщат в страната си на произход или пребиваване. От завърналите се, 1 566 са принудително върнати (64%), докато 890 се завръщат доброволно (36%).

През 2018 г. общо 2212 граждани на трети страни се завърнаха в страната си на произход или произход, от които 894 (40%) се са доброволно върнали се лица и 1 318 (60%) са принудително върнати.

Фигура 7.2.1. Статистически данни относно броя на върнатите лица от 2014 до 2019 г.⁶⁵

ГОДИНА	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ДОБРОВОЛНО ВРЪЩАНЕ	830	1 250	940	1 040	894	890
ПРИНУДИТЕЛНО ВРЪЩАНЕ	1 415	690	950	1 085	1 318	1 566
ОБЩО	2 245	1 940	1 890	2 125	2 212	2 456

Фигура 7.2.2. Статистически данни относно броя на върнатите лица въз основа на споразумения за реадмисия⁶⁶

ПРИЕМАНЕ И ВРЪЩАНЕ СЪГЛАСНО СПОРАЗУМЕНИЯТА ЗА РЕАДМИСИЯ ЗА 2018 И 2019						
ГРАНИЦА С	Приемане		+/- (%)	Връщане		+/- (%)
	2018	2019		2018	2019	
Босна и Херцеговина	0	29		604	612	+ 1,32
Черна гора	0	0		15	16	+ 6,67
Унгария	23	301	+ 1.208,7	0	0	
Словения	2.170	10.620	+ 389,4	15	29	+ 93,33
Сърбия	5	2	60,0	48	213	+ 343,75
ОБЩО	2 245	1 940	1 890	2 125	2 212	2 456

65. Източник: Статистика за миграцията на Евростат, Министерство на вътрешните работи.

66. Източник: Министерство на вътрешните работи

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

7.3. Хърватската програма за репатриране

През 2019 г. Министерството на вътрешните работи продължи да изпълнява своята програма в областта на репатрирането и устойчивата реинтеграция, финансирана от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“. Някои проекти се изпълняват в сътрудничество с международни организации или неправителствени организации. През 2019 г. бе реализирана „Национална програма за подпомагане на хърватските доброволци и реинтеграция“, за която на 13 декември 2018 г. е сключен договор между МВР и Международната организация по миграция (МОМ).⁶⁷

Програмата планира да информира 1000 граждани на трети държави, които пребивават незаконно в Хърватия, както и кандидатите за международна закрила и други граждани на трети държави, които желаят доброволно да се завърнат в страната си на произход или друга трета държава. Програмата също така планира да реализира 200 доброволни връщания и да предостави 30 пакета за помощ за реинтеграция.

Тази програма има за цел да подкрепи мигрантите в Хърватия, желаещи доброволно да се завърнат в страната си на произход и/или пребиваване и да допринесат за устойчивото включване в обществото на лицата, които имат право на помощ за реинтеграция. Програмата също така ще предостави помощ за връщане на незаконно пребиваващите мигранти, които са:

- задължени да напуснат Хърватия или които не отговарят на условията за влизане, престой или законно пребиваване в Хърватия;
- кандидати за международна закрила, чието заявление е отхвърлено;
- кандидати за международна закрила, които са оттеглили молбата си за международна закрила;
- кандидати за международна закрила и лица, ползващи се с международна закрила, които избират да се завърнат у дома; както и
- мигранти в ситуация на уязвимост.

Националната програма за подпомагане на хърватските доброволци и реинтеграция е ключова стратегия за гарантиране на хуманно и организирано връщане на мигрантите в техните страни на произход или пребиваване. Това е основен компонент от подхода за управление на миграцията, който е от взаимна полза за мигрантите, правителствата и други заинтересовани страни, засегнати от миграцията. Програмата може да има устойчив ефект и чрез добре подбрани мерки за реинтеграция в подкрепа на социално-икономическата интеграция в съответната страна на произход или пребиваване. Помощта за реинтеграция е от решаващо значение с оглед на постигането на устойчив процес на реинтеграция, тъй като може да помогне за справяне с икономическите, социалните и психосоциалните нужди, с които дадено лице може да се сблъска при завръщането си в страната на произход или пребиваване.

67. Финансиран от Министерството на вътрешните работи чрез Фонда за убежище, миграция и интеграция (ФУМИ); Продължителност: 24 месеца (01/2019 - 01/2021)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

МОМ проведе осем подпомагани доброволни връщания през 2019 г.

По отношение на принудителното връщане, решението за отпускане на средства за изпълнение на проекта „Мониторинг на принудителното връщане“, в рамките на националната програма на ФУМИ, е взето на 27 май 2019 г.

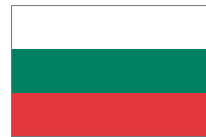
Хърватският правен център стартира изпълнението на проекта от 4 април 2019 г. Беше сключено Споразумение за финансиране на изпълнението на проекта между Дирекция „Европейски въпроси, международни отношения и европейски фондове“ като отговорен орган в системата за управление и контрол на националните програми на Фонда за убежище, миграция и интеграция и фонд „Вътрешна сигурност“ и Хърватския правен център като бенефициент. През 2019 г., въз основа на това споразумение, Дирекция „Гранична полиция“ докладва за принудително връщане на 310 лица, а наблюдаващата организация инспектира 64 принудителни завръщания. Наблюдаващата организация (Хърватския правен център) също така осъществи и мониторинг на условията в центровете за задържане на чужденци.

7.4. Проекти за репатриране

- Проектът „Укрепване на капацитета на приемния център за чужденци“ започна на 5 октомври 2017 г. и приключи на 22 ноември 2019 г. Като част от дейностите по проекта бяха изградени нова кухня и помещение за пране на дрехи в приемния център за чужденци Йезево, както бе и закупено и съответното оборудване за пералното помещение, кухнята и залата. Бяха осъществени и дейности по облагородяване на екстериора и интериора на приемния център.
- Още два проекта са в ход през 2019 г. в Центъра за задържане на чужденци в Йезево - „Подкрепа в осигуряването на адекватно настаняване на чужденци в Центъра за задържане в Йезево“ и „Подобряване на условията за настаняване и работа в Центъра за задържане на чужденци в Йезево“.
- Чрез ФУМИ бе одобрен и проектът „Изпълнение на процедурата за връщане на граждани на трети страни“, покриващ разходите за подготовка и изпълнение на операциите по връщане на граждани на трети държави.
- Проектът „Свободна правна помощ в процеса на връщане“ също бе реализиран през 2019 г. Целта на този проект е да допринесе за ефективна и справедлива система за връщане на граждани на трети държави. Като част от проекта гражданите на трети държави, които са в процес на връщане, получават безплатна правна помощ, която включва юридически консултации, подпомагане при съдебни дела и представителство пред административен съд.
- На 22 март 2017 г. бе подписано споразумение между организацията „Независим сектор за шенгенска координация и проекти с финансиране от ЕС“ и Министерство на вътрешните работи за пряко разпределяне на финансови ресурси за изпълнението на проект „Свободна правна помощ в процеса на връщане“. На 29 октомври

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

2018 г. организацията сключи анекс към Споразумението за пряко разпределяне на средства за изпълнение на проекта „Свободна правна помощ в обратен процес“ с Министерството на вътрешните работи, който удължава срока му до четвъртото тримесечие на 2020 г. През първото тримесечие на 2021 г. ще последва окончателното докладване и закриване на проекта.

➤ През 2019 г. бе реализиран проект **„Превод и разширяване на мрежата от преводачи в процедурата за връщане“**. Целта на този проект е да се изгради по-ефективна система за връщане на граждани на трети държави в съответствие с разпоредбите на Европейския съюз и Република Хърватия. Също така, проектът има за цел да осигури превод на разбираем език на гражданите на трети държави в процеса на връщане, и по този начин да се гарантират условията за прилагане на ефективна система за връщане в съответствие с европейското и хърватското законодателство, като по този начин допринасят за защитата на правата на гражданите на трети държави в процеса на връщане. Проектът се изпълнява от 2016 г., а през второто тримесечие на 2018 г. бе подписан анекс към договора, което означава продължаване на изпълнението на този проект, чиято продължителност се очакваше до четвъртото тримесечие на 2019 г. На 28 ноември 2019 г. беше подписано второто приложение към споразумението за безвъзмездна помощ за изпълнението на този проект, с което се удължава продължителността на използването на преводачески услуги в процеса на връщане до четвъртото тримесечие на 2022 г., последвано от окончателното докладване и приключване на проекта през първото тримесечие на 2023 г. Като част от проекта бяха подписани договори с преводачи за предоставяне на преводачески услуги. Списъкът на преводачите се актуализира редовно.

➤ Що се отнася до доброволното връщане, проектът **„Помощ за доброволно връщане“** стартира през 2019 г. Организирането на чартърни полети е новост в областта на принудителното завръщане. На 25 октомври и на 29 ноември 2019 г., в сътрудничество със словенската полиция, Центърът за задържане на чужденци организира няколко чартърни полети, чрез които принудително бяха върнати петима граждани на Република Косово по маршрута Загреб – Прищина. По време на полетите лицата са придружени от полицейски служители. Разходите за организиране на полета бяха възстановени от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“.

7.5. Обучение

През ноември 2019 г. бяха организирани обучения по теми, свързани с повишаването на капацитета на експертите, работещи в сферата на връщането. Курсовете бяха организирани от Националното звено за контакт към Европейската миграционна мрежа в Хърватия и Дирекция „Гранична полиция“.

Участваха около 30 длъжностни лица, а именно ръководители на служби или отдели за незаконна миграция от 20 полицейски администрации, ръководители на три центъра за задържане на чужденци, представители на органите, отговорни за вземането на решения в процеса на предоставяне на международна закрила, както и представители на службата за настаняване на кандидати за международна закрила.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

7.6. Международно сътрудничество по отношение на управлението на връщането

Полицейски служители от Центъра за задържане на чужденци участваха в съвместни операции на Фронтекс.

Един полицейски служител е бил командирован в София, България в миграционната служба на Република България като експерт по връщане за периода от 7 януари до 8 март 2019 г.

Шестима полицейски служители са били ангажирани на остров Лесбос в Гърция в съвместната реадмисионна операция на Фронтекс „Посейдон 2019“. По време на операцията се е осъществявала реадмисия на граждани на трети държави в Турция, както и снемане на пръстови отпечатъци и регистрация на граждани на трети държави в лагер Мория (Лесбос). Присъствието на тези служители е било през различни периоди, както следва:

- Един полицейски служител в периода от 30 януари до 27 февруари 2019 г.,
- Един полицейски служител в периода от 27 февруари до 27 март 2019 г.,
- Един полицейски служител в периода от 27 март до 24 април 2019 г.,
- Един полицейски служител в периода от 8 октомври до 6 ноември 2019 г., и
- Двама полицейски служителя в периода от 6 ноември до 5 декември 2019 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

8. ПОЛИТИКИ НА ЕС ЗА РЕПАТРИРАНЕ НА ГРАЖДАНИ ИЗВЪН ЕС

Всяка година около 500 000 чужди граждани получават заповед да напуснат Европейския съюз, защото са навлезли на територията на ЕС нелегално или пребивават без никакъв правен статут. Само между 30% и 40% от тях се връщат в родната си страна или в страната, от която са пътували до ЕС.⁶⁸

Общите правила на ЕС, основани на Директива 2008/11/ЕО [...], свързани с общите стандарти и процедури в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети държави при връщане, предвиждат ясно, прозрачно и справедливо третиране на незаконно пребиваващите мигранти, като същевременно се спазват изцяло правата на човека и основните свободи на засегнатите лица.⁶⁹

Директивата е транспонирана в националното законодателство от всички държави от ЕС, с изключение на Обединеното кралство (преди Брекзит) и Ирландия, включително и в четирите свързани с Шенген държави: Швейцария, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн).

Основните характеристики на Директивата за връщане включват:

- Изискването за справедлива и прозрачна процедура за решения относно връщането на незаконни мигранти.

- Задължението на държавите членки да връщат незаконни мигранти или да им предоставят правен статут, като по този начин се избягват ситуации на „правна неопределеност“.

- Насърчаване на принципа на доброволно напускане чрез установяване на общото правило, че следва да се предостави срок за доброволно напускане.

- Осигуряване на незаконно пребиваващи лица с минимален набор от основни права до момента на тяхното извеждане, включително достъп до основни здравни грижи и образование за децата.

- Ограничение на използването на принудителни мерки във връзка с експулсирането на лица и гарантиране, че тези мерки не са прекомерни или непропорционални .

- Разпоредбата за забрана за влизане, валидна в целия ЕС за мигрантите, върнати от държава членка на ЕС.

- Ограниченото използване на задържането, обвързващо го с принципа на пропорционалност и установяване на минимални гаранции на задържаните лица.

68. Повече на: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/irregular-migration-return-policy/returnreadmission_en

69. Повече на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0115&from=EN>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

9. ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ ЗА ВРЪЩАНЕ

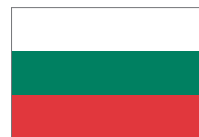
9.1. Процесът на връщане

Процесът на връщане се състои от редица стъпки:

- **Доброволно връщане:** Органите на държавите членки на ЕС информират всички подлежащи на връщане лица за възможността за доброволно връщане, като около половината от отговарящите на условията за връщане лица, приемат тази възможност.
- **Решение за връщане:** Лица, които са изчерпали всички законни възможности за легитимиране на престоя си на територията на ЕС или които са извършили престъпления в държава членка на ЕС, и са получили решение за връщане от съд или компетентни органи на държава членка на ЕС. Тези решения се вземат от съответните органи в държавите членки на ЕС, въз основа на индивидуална оценка.
- **Процедура по обжалване:** Всяко лице има право да обжалва решението за връщане. Този процес е в правомощията на компетентните органи на отделните държави-членки.
- **Доброволно напускане:** На граждани на държави извън ЕС, които са обект на индивидуални решения за връщане, може да им бъде предложен срок за доброволно напускане.
- **Процес на идентифициране:** Граждани на държави извън ЕС, които нямат подходящи документи за пътуване (например валиден паспорт, пасаван), не могат да бъдат връщани. Органите на държавите извън ЕС трябва да проверят самоличността на лицето и официално да потвърдят гражданството му, за да могат да издават документи за пътуване. При поискване Frontex може да подпомага органите на държавите членки на ЕС в процеса на проверка на самоличността.
- **Придобиване на документи за пътуване:** След като органите на държавата, която не е членка на ЕС, установят, че гражданинът действително е от тяхната държава, те могат да издадат документ за пътуване. В случай че документ за пътуване не е издаден от съответните органи, държавата членка на ЕС може да издаде Европейско удостоверение за пътуване въз основа на споразумение, подписано с държавата на връщане.
- **Операцията по връщане:** Връщанията се извършват от държавите членки на ЕС, по суша, по море или по въздух, но най-вече чрез редовни граждански полети. Някои операции по връщане се извършват и чрез чартърни полети, било едностранно или съвместно от държавите членки на ЕС. Използването на харта е възможно само със съгласието на всяка държава на връщане. Съвместните операции по връщане обикновено се координират и съфинансират от Frontex (вж. също точка 4.2.)
- **Приемане от държавата на връщане:** Операцията по връщане приключва след успешното предаване на подлежащото на връщане лице на органите на държавата на връщане. Ако предаването бъде отхвърлено, подлежащото на връщане лице се завръща обратно в държавата членка на ЕС, която първо е поискала връщането.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

9.2. ЕВРОПЕЙСКА АГЕНЦИЯ ЗА ГРАНИЧНА И БРЕГОВА ОХРАНА (FRONTEx)

Политиката на ЕС в областта на връщането не би била ефективна без функциониращо междуведомствено сътрудничество между компетентните органи на държавите от ЕС по отношение на управление на процесите на връщане. Чрез това сътрудничество значително се намалява рискът от припокриване и/или дублиране на работата на компетентните органи. Това равнище на междуведомствено сътрудничество включва взаимопомощ в случаите на:

- транзит с цел извеждане по въздух;⁷⁰
- организиране на съвместни полети за извеждане;⁷¹
- взаимно признаване на решенията за експулсиране;⁷² и
- прилагане на насоките относно принудителното връщане.⁷³

Frontex играе ключова роля в оперативната координация и сътрудничеството в областта на управлението на връщането.⁷⁴ Агенцията разработва и ръководства с най-добри практики за връщане на лица и координира съвместните операции за връщане въз основа на индивидуалните решения на държавите членки на ЕС. Мандатът на Frontex и областите на отговорности са изброени съответно в член 2 от Регламента за Frontex и са допълнително уточнени в членове 3 до 9⁷⁵.

Член 2 - Основни задачи

1. Агенцията има за задача да:

а) координира оперативното сътрудничество между държавите членки в областта на управлението на външните граници;

б) подкрепя държавите членки за обучението на националните граничари, включително установяване на общи стандарти на обучение;

70. Директива 2003/110/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно помощ в случаите на транзит за целите на извеждане от територията по въздух

71. Решение на Съвета от 29 април 2004 година относно организация на общите полети за извеждане от територията на две или повече държави-членки на граждани на трети страни, които подлежат на индивидуални мерки за извеждане

72. Директива 2001/40/ЕО на Съвета от 28 май 2001 година относно взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни

73. Повече информация: https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf

На 4 май 2005 г., на 925-то заседание на заместник-министрите към Комитета на министрите на Съвета на Европа от една страна, прие двадесет насоки относно принудителното връщане, а от друга страна взе под внимание коментари относно тези насоки, изготвени от Ad hoc комисия по правните въпроси относно териториалното убежище, бежанците и лицата без гражданство (САНАР)

74. Повече информация: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_en

75. Регламент (ЕО) № 2007/2004 на Съвета от 26 октомври 2004 година за създаване на Европейска агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

- в) извършва анализи на риска;*
- г) следи за напредъка в изследванията, свързани с области, които представляват интерес за контрола и наблюдението на външните граници;*
- е) подкрепя държавите членки при обстоятелства, които изискват засилена техническа и оперативна помощ по външните граници;*
- ж) предоставя необходимата подкрепа на държавите членки за организирането на съвместни операции по екстрадиция.*

2. Без да се засягат правомощията на агенцията, държавите членки могат да продължат сътрудничеството на оперативно ниво с други държави членки и/или трети страни по външните граници, когато това сътрудничество допълва дейността на агенцията.

Държавите членки се въздържат от всякаква дейност, която би застрашила функционирането на агенцията или постигането на нейните цели.

Държавите членки информират агенцията за водените оперативни действия по външните граници извън рамката на агенцията.

По този начин Frontex се превърна в ключов участник в областта на управлението на връщането на ниво ЕС, тъй като има вменени все повече нови отговорности и инструменти, свързани с връщането на хора, които са изчерпали всички законови възможности за легитимиране на престоя си в ЕС. През последните години Frontex оказва значителна подкрепа на държавите членки за връщането на лица, като по този начин бе отчетено голямо увеличение на броя им.

През 2017 г. броят на върнати лица е надминал 13 000, което е над два пъти повече от предходната 2016 година. За сравнение, през 2015 г. Агенцията е върнала 3 500 души.

Frontex отговаря за координирането на операциите по връщане на техническо и оперативно равнище, включително доброволното напускане. На практика това означава, че Frontex предлага подкрепа при организирането и изпълнението, включително финансиране или съфинансиране, на операции по връщане организирани от отделни държави-членки.

9.3. Принудително връщане

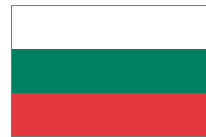
Правителството на Република Хърватия счита програмите за връщане (вж. глава 7) за сериозен инструмент за по-добро управление на миграцията. По този начин Правителството на Република Хърватия улеснява осъществяването на депортирането посредством засиленото сътрудничество със страните на произход. Също така, правителството осъществява комуникация със страните на произход относно координацията на политиката на репатриране и изготвянето на съответните споразумения.

С някои държави и за конкретни случаи се прекратяват само договореностите относно производствата, с изключение на споразуменията попадащи в юрисдикцията на меж-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

дународното право. Тези договорености относно процедурните споразумения са под нивото на официалните споразумения за реадмисия. Що се отнася до подписването на споразумения за обратно приемане с държавите на произход и транзитно преминаване, Хърватия е добре позиционирана в рамките на ЕС. Понастоящем са в сила 26 споразумения на двустранна основа за обратно приемане.

Това обаче не решава всички проблеми с репатрирането, тъй като са на лице следните проблеми:

- липса на съдействие от страна на засегнатите лица, които не разкриват своята самоличност и държава на произход;
- унищожаване на документи за самоличност⁷⁶ и индикации, че те идват от държави, в които лицата не могат да бъдат репатрирани;
- яростна съпротива срещу полицейски служители в деня на репатриране;
- сериозна съпротива в самолетите, така че пилотите да отказват да извършват превоза; както и
- липса на съдействие от страна на държавите на произход, тъй като те не издават документи за пътуване (т.е. временни документи за пътуване, разрешения за преминаване) или не ги приемат.

Правителството на Република Хърватия си запазва правото да санкционира необосновани откази, като намалява финансовата помощ, като така гарантира, че договорните партньори се придържат поне към задълженията за обратно приемане, които са били включени в споразуменията за обратно приемане.

Мерките за прекратяване на правото на пребиваване, включително експулсирането, са посочени в глава 7.

9.4. Доброволно връщане

Доброволното напускане означава прекратяването на незаконния престой на лицето. Дали връщането действително е доброволно (което всъщност се явява алтернатива на депортирането), се оценява по различен начин от международните и националните организации. Република Хърватия и МОМ⁷⁷ подкрепят това становище. Този принцип се основава на заповедта за напускане на страната, залегнала в Закона за чужденците. Въпреки задължението за доброволно напускане, не съществува правен иск за получаване на съдействие за доброволното връщане.

В Хърватското законодателство обаче, е включена наредба, която предлага съдействие и консултиране в центровете за репатриране на лицата, за които е стартирала процедурата. Тези центрове за репатриране могат да бъдат създадени от Министерството на вътрешните работи, с цел насърчаване на готовността за доброволно връщане.

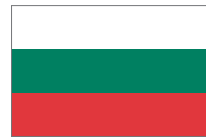
76. Това са: паспорт, лична карта, и други документи за легитимация (свидетелство за раждане, свидетелство за гражданство, семеен регистър, удостоверение за родителски права, шофьорска книжка, финансов документ за плащане на комунални услуги) или всеки друг официален документ за самоличност със снимка.

77. МОМ <http://germany.iom.int/en>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

10. МЕЖДУВЕДОМСТВЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

10.1. Общи положения

Доброто взаимодействие между държавните служби, участващи в управлението на връщането, често е ограничено поради липсата на механизми за координация и сътрудничество. Държавните служби следва да подобрят сътрудничеството и координацията в процесите на връщане между съответните отдели на централно, регионално и местно равнище, и в идеалния случай да създадат междуведомствени структури за сътрудничество и координация, като например междуведомствени комитети или работни групи. Освен министерствата на вътрешните работи и на външните работи, следва да бъдат включени и други министерства (напр. Министерство на здравеопазването, труда и социалните въпроси, Министерството на образованието и др.), които участват в управлението на връщането и процеса на репатриране. Тези междуинституционални органи обикновено заседават няколко пъти годишно и обикновено се съсредоточават повече върху подобряването на оперативната координация и стандартите за сътрудничество, отколкото в определянето на стратегическите насоки за сътрудничество.

Междуведомственото сътрудничество описва и определя взаимодействието на централно, регионално и местно равнище между ключови министерства и държавни агенции (т.е. публични органи, отговарящи за чужденците, надзорни училищни органи, отдели за обществено здравеопазване, служби за социално подпомагане и други), свързани с процесите на връщане, като по този начин се свеждат до минимум припокриванията и несъответствията.

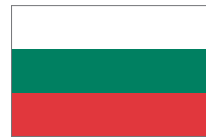
Междуведомственото сътрудничество се основава на хоризонтален подход, насочен към ефективно и ефикасно сътрудничество и координация на дейностите, задачите и отговорностите между длъжностните лица от съответните служби, които са активни в процеса на връщане (местно равнище), както и между регионалните и централните министерства/органи, отговарящи за тези дейности.

Междуведомственото сътрудничество следва да се регулира чрез официални актове и/или меморандуми за разбирателство (МР), като целта на това е да се обхване целият спектър на управление на връщането. В много случаи това не е достатъчно регламентирано. Въпреки че в голям брой национални политики в областта на връщането да се признава необходимостта от *„координиране на дейностите на съответните държавни органи, за да се гарантира управлението на хуманитарното връщане“*, като цяло това не е уточнено.

Междуведомственото сътрудничество не изисква агенциите да изградят официални надзорни структури, да разработват централизиран процес на планиране на връщането, нито да се хомогенизират, за да функционират и да реагират по същия начин. По-скоро то се основава на редовно взаимодействие и навременен обмен на информация между отговорните институции, включително по време на планирането на годишните им дей-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ности. Успехът се основава на добри взаимоотношения, установени чрез ранно, широко и многостепенно взаимодействие. Междуведомственото сътрудничество се засилва чрез общи комуникационни платформи, по-специално информационни информационни системи (ИТ), тъй като така се улеснява обмена на информация и разузнавателни данни..

10.2. Междуведомствено сътрудничество между държавите членки на ЕС

Хората пристигат в ЕС, за да избягат от войната и преследването, икономическите трудности или други сериозни заплахи. Задължението на ЕС да помага на хората, нуждаещи се от закрила, е залегнало в Хартата на основните права, както и в Договора за функционирането на Европейския съюз.⁷⁸

За да се справи с тези предизвикателства, ЕС разработи съвместни правни разпоредби и практически мерки за подкрепа за държавите посредством създаването на:

- Обща европейска система за убежище (ОЕСУ), и
- Европейска служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПУ).

Тяхна основна цел е да се засили междуведомственото сътрудничество между държавите членки на ЕС, в областта на убежището.

10.3. Междуведомствено сътрудничество с държави извън ЕС в областта на обратното приемане на незаконни мигранти

Някои трети страни забавят или дори съзнателно пренебрегват производствата при проверката на самоличността на своите граждани, свързани с процеса на реадмисия (обратно приемане). В резултат на тази липса на сътрудничество, те не издават необходимите документи за пътуване за реадмисия в съответствие с административното право и принципите на правовата държава. Това обяснява ниския процент на ефективно връщане сред мигрантите, на които е било наредено да напуснат ЕС поради липсата на сътрудничество с (не)компетентните администрации на тези държави.

Това обяснява и защо ЕС си сътрудничи много активно със страните на произход на незаконните мигранти, по-специално чрез споразуменията за реадмисия⁷⁹. Тези двустранни споразумения определят ясни задължения и процедури за органите на съответната държава извън ЕС и държавите членки на ЕС, по отношение на това кога и как да приемат обратно лица, които пребивават незаконно.

Те имат за цел да подобрят сътрудничеството между съответните администрации, само след като бъде взето решение за връщане в съответствие с процедурните гаранции, определени в Директивата за връщането и съответните правила на ЕС в областта на убежището.⁸⁰ През февруари 2011 г., въз основа на оценка на вече действащите спо-

79. Определение:International! споразумение, което разглежда процедурите, на реципрочна основа, за една държава да върне чуждестранни граждани в нередовна ситуация в тяхната държава или държава, през която са преминали транзитно преминаване.Повече информация налична от:https://ec.europa.eu/home-affairs/e-library/glossary/readmission-agreement_en

80. Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрилаom=EN

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

разумения на ЕС за обратно приемане и оценка на текущите преговори за реадмисии, Комисията отправи няколко препоръки за обновяване на политиката.⁸¹

Досега ЕС е сключил 18 споразумения за обратно приемане с трети държави.⁸²

Подкрепа от Frontex за държавите-членки на ЕС, при съвместни операции

Член 9 – Сътрудничество в областта на екстрадицията

1. Агенцията предоставя необходимата помощ за организиране на съвместни операции по екстрадиция, които се провеждат от държавите-членки, при спазване на политиката на Общността в тази област. Агенцията може да използва финансовите средства на Общността, които са на разположение в областта на завръщането.

2. Агенцията определя най-добрите практики в областта на получаването на пътни документи и извеждането от нелегално пребиваващи граждани на трети страни⁸³.

В този контекст Frontex подкрепя държавите-членки на ЕС при координирането на екстрадирането на граждани на държави извън ЕС, които не желаят да напуснат ЕС доброволно, въпреки официалното искане на имиграционната служба, и също така разработва ръководства с добри въз основа натрупания опит и експертиза.

Същевременно зачитането на основните права и човешкото достойнство лицата трябва да се съблюдава на всеки етап. През 2007 г. Frontex беше свързана с информационната и координационна мрежа с повишено ниво на сигурност, чиято основна цел е създаването на информационен обмен с повишено ниво на сигурност и бързина между държавите-членки в областта на миграционния поток и явленията, свързани с незаконната и нелегалната миграция⁸⁴. Мрежата е създадена с РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА от 16 март 2005 година 2005/267/ЕС[4] и функционира от 2006 година. Това е сигурна интернет базирана мрежа за обмен на информация с повишено ниво на сигурност и бързина между държавите-членки в областта на миграционния поток и явленията, свързани с незаконната и нелегалната миграция. Чрез тази мрежа държавите-членки могат да обявят планираното репатриране, което от своя страна дава възможност на други държави-членки на ЕС да участват в процеса.

Пример: Отговорността за изпълнението на чартърен полет е на съответните органи от държавата-членка, заявила първоначалната необходимост от този полет.

81. Оценка на споразуменията на ЕС за реадмисия https://ec.europa.eu/home-Affairs/sites/homeaffairs/files/news/intro/docs/comm_pdf_com_2011_0076_f_en_communication.pdf

82. Тези страни са: Правителство на специалния административен регион Хонконг на Китайската народна република; Специален административен район Макао на Китайската народна република; Шри Ланка; Албания; Русия; Украйна; Северна Македония; Босна и Херцеговина; Черна гора; Сърбия; Молдова; Пакистан; Грузия; Армения; Азербайджан; Турция; Кабо Верде и Беларус. Повече информация: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/irregular-migration-return-policy/return-readmission_en

83. Регламент (ЕО) № 2007/2004 на Съвета от 26 октомври 2004 година за създаване на Европейска агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз

84. Съобщение на Комисията до Европейския Парламент, Съвета, Европейския Икономически и Социален Комитет и Комитета на Регионите - Доклад за оценката и бъдещото развитие на агенцията FRONTEX {SEC(2008) 148} {SEC(2008) 149} {SEC(2008) 150} /* COM/2008/0067 окончателен */

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

10.4. Сътрудничество в правителството на Хърватия

Служителите в приемния център си сътрудничат ежедневно с други организационни звена на МВР, в съответствие с техните компетенции, както и с Министерството на здравеопазването, Министерство на демографията, семейството, младежта и социалната политика и по-конкретно - здравните заведения, компетентните социални центрове и доставчиците на социални грижи, както и началните и средните училища.

Споразумението, подписано между Министерството на здравеопазването и медицинските центрове, определя предоставянето на спешна медицинска помощ, което предполага предоставянето на диагностични и терапевтични процедури, които са от съществено значение за премахването на непосредствената заплаха за живота и здравето, както допринася за по-добра спешна помощ и здравно обслужване на кандидатите за международна закрила.

На кандидатите се предоставя здравно обслужване в определени медицински заведения, посочени от Министерството на здравеопазването (в Загреб – Здравен център Загреб-Център, клиника в Дугаве, в Кутина — Здравен център Кутина). В рамките на здравния център е определена компетентна клиника (за семейна медицина) за осигуряване на първично здравеопазване за хронични животозастрашаващи заболявания. Специализирани клиники за уязвими групи са определени от Министерството на здравеопазването и местните здравни центрове.

Сътрудничеството с Министерството на здравеопазването се осъществява и чрез приемането на новата наредба относно здравеопазването на кандидатите за международна закрила в Хърватия.

Що се отнася до образованието, кандидатите за международна закрила имат право на основно и средно образование, както и децата, които са хърватски граждани, с цел успешна интеграция в образователната система. Тези деца, които са придружавани от родителите си, се записват в училище от служителите на приемния център, докато непридружените деца се записват от специални настойници. Целта е децата да бъдат включени в образователната система във възможно най-кратък период от време. В тази връзка е постигнато добро сътрудничество с началните училища в Загреб и Кутина, както и с компетентните държавни и общински власти.

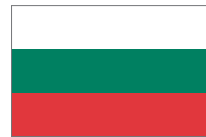
10.5. Сътрудничество с НПО

Кандидатите за международна закрила, настанени в центровете за международна закрила, също получават подкрепа в рамките на проект "Психосоциални услуги и подкрепа на кандидатите за международна закрила", финансиран от ФУМИ и изпълняван от хърватския Червен кръст. Споразумението за изпълнение на проекта е подписано на 14 януари 2019 г. и е удължено до 15 февруари 2020 г. Кандидатите за международна закрила, чиято свобода на движение е ограничена, също получават подкрепа в центровете за задържане на чужденци.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

През 2019 г. хърватският Червен кръст извършва различни дейности в приемните центрове в рамките на проект „Психосоциални услуги и подкрепа на кандидатите за международна закрила“.

Психосоциална подкрепа се предлага и в приемните центрове. По отношение на по-голямата част от кандидатите се прави първоначална оценка на нуждите, оценява се тяхното физическо и психологическо състояние, както и необходимостта от предоставяне на медицински и други видове помощ и психосоциална подкрепа. Кандидатите, които желаят това или които имат сериозни психосоциални проблеми, работят индивидуално с професионалисти (т.е. социални работници и психолози) от хърватския Червен кръст. През 2019 г. беше предоставена психосоциална подкрепа за 861 особено уязвими кандидати, а 625 кандидати бяха информирани за повишения риск от потенциален трафик на хора и други форми на насилие.

В рамките на горепосочения проект хърватският Червен кръст предоставя помощ при достъпа до здравни услуги. По този начин е предоставен достъп до здравни услуги за 297 кандидати. Проведени са консултации със специалисти по педиатрична хирургия, педиатрични и гинекологични клиники, детска и юношеска психиатрия и общи заболявания, както и множество различни консултации. В допълнение към многобройните лекарства и медицински консултации, всички нуждаещи се заявители бяха осигурени с нещата, от които имаха необходимост (очила, ортопедични уреди, тестове за бременност и много други медицински изделия).

Служителите на хърватския Червен кръст също оказват помощ на приемните центрове за записването на деца в началните училища. Хърватският Червен кръст е осъществил дейностите, насочени към подготовка на децата за записването им в училище, както и наблюдението на напредъка им в училище и оказване на помощ за овладяването на учебната програма и писането на домашните им. Освен това, организацията работи и с родителите и учителите, като активно подпомага интеграционния процес по време на адаптацията на децата към училище. През 2019 г. е осигурена подкрепа на 376 деца. За да се гарантира по-бърза интеграция в хърватското общество, служителите на хърватския Червен кръст организираха курсове по хърватски език за възрастни в приемните центрове. 285 кандидати за международна закрила присъстваха на семинари по хърватски език, организирани от хърватския Червен кръст през 2019 г.

За да се запознаят кандидатите с хърватската култура и природни забележителности, бяха организирани пътувания, както и посещения на музеи и други културни институции, културни и спортни мероприятия с общо 340 кандидата.

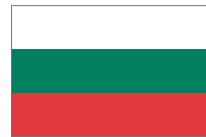
В приемните центрове се организират творчески работилници, както и детски стаи за игри и помещения за практикуването на различни спортове.

Хърватският Червен кръст продължи с работата на работната група за психосоциална подкрепа на кандидатите за международна закрила в приемния център в Загреб.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

През 2019 г. бе стартиран търг по ФУМИ за изпълнението на новия 3-годишен проект за предоставяне на психосоциална подкрепа и социални услуги.

Други неправителствени организации също работят в приемните центрове в Загреб и Кутина въз основа на споразумения, подписани с Министерството на вътрешните работи, споразумения в рамките на проекти и други дейности с оглед повишаване качеството на живот на кандидатите за международна закрила. Сред тези неправителствени организации са *Йезуитската бежанска служба*, *Хърватският правен център*, *Асоциация „Рука Наде“ (Хърватска баптистка помощ)*, *„Zemljani – Are You Syrious“ - Рехабилитационен център срещу стрес и драма*, *Доброволчески център - Осиек*.

Съгласно горепосочените споразумения, през 2019 г. в приемните центрове са извършени различни дейности: Семинари, творчески работилници, спортни мероприятия, хърватски езиков курс, техническа работилница, медицинска помощ, правни консултации, хигиенно-санитарни комплекти под формата на дарения и др.

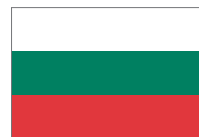
В допълнение, Medecins du Monde (MDM) – Белгия присъства и в приемните центрове в Загреб и Кутина в рамките на проект „Предпазване на болните, психологическа подкрепа, достъп и помощ в здравеопазването на кандидатите за международна закрила – 4П“, който също бе съфинансиран от ФУМИ.

Като се има предвид големият брой сдружения, присъстващи в приемните центрове, техните служители и доброволци, както и за да се улесни координацията на дейностите и обмена на информация, служителите, работещи в приемните центрове, организираха редовни работни срещи с представителите всеки петък през цялата година.

Отделът за приемане и настаняване на кандидатите за международна закрила инициира разработването на стандартни оперативни процедури от името на Министерството на вътрешните работи във връзка с навременното реагиране на сексуално и джандър насилие в централите за международна закрила в Република Хърватия. Финалната версия на стандартните процедури е във финалната си фаза и е почти завършена. Освен Министерството на вътрешните работи в процеса участват и други неправителствени – ВКБООН, Хърватския Червен кръст и МДМ Белгия.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

11. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВРЪЩАНЕТО НА НЕЗАКОННИ МИГРАНТИ

През 2008 г. държавите-членки на ЕС постигнаха съгласие относно общите правила в областта на връщането („Директива за връщането“)⁸⁵, които влязоха в сила през 2010.

Директивата за връщането предвижда ясни, прозрачни и справедливи общи правила за експулсирането, отстраняването и реадмисията на незаконно пребиваващите лица, използването на принудителни мерки, задържането и повторното влизане, като същевременно се зачитат изцяло правата на човека и основните свободи на засегнатите лица. Директивата за връщането е транспонирана в националното право от всички държави, обвързани с нея (всички държави членки на ЕС, с изключение на Обединеното кралство и Ирландия; плюс четирите свързани с Шенген държави: Швейцария, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн).

Директивата предоставя права на лицата, на които може да се позовават по време на производства пред националните съдилища. Основните характеристики на Директивата за връщането включват, наред с другото, следното:

- Изискването за справедлива и прозрачна процедура за решения относно връщането на незаконни мигранти.
- Задължението на държавите членки да връщат незаконни мигранти или да им предоставят правен статут, като по този начин се избягват ситуации на „правна неопределеност“.
- Насърчаване на принципа на доброволно напускане чрез установяване на общото правило, че следва да се предостави срок за доброволно напускане.
- Осигуряване на незаконно пребиваващи лица с минимален набор от основни права до момента на тяхното депортиране, включително достъп до основни здравни грижи и образование за децата.
- Ограничение на използването на принудителни мерки във връзка с експулсирането на лица и гарантиране, че тези мерки не са прекомерни или непропорционални⁸⁶.
- Разпоредбата за забрана за влизане, валидна в целия ЕС за мигрантите, върнати от държава членка на ЕС.
- Ограниченото използване на задържането, обвързващо го с принципа на пропорционалност и установяване на минимални гаранции на задържаните лица.

Въз основа на оценка, извършена през 2014 г., Комисията информира, че това законодателство е дало възможност за решителни действия за връщане на незаконно пребиваващи лица, като същевременно нивото на тяхната защита се е повишило⁸⁷. Директивата оказва положително въздействие по отношение на доброволното напускане и мониторин-

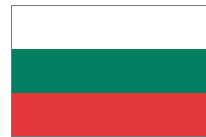
85. Директива 2008/115/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите-членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни

86. Принципиът на ЕС за пропорционалност, който регулира начина, по който Европейският съюз упражнява своите правомощия.

87. Повече информация: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0199&from=EN>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

га на самото принудително връщане. Тя допринесе за постигането на по-голямо сближаване и като цяло за намаляване на сроковете за задържане на незаконни мигранти и за по-широко прилагане на алтернативи на задържането в целия ЕС. Също така се ограничи способността на държавите членки на ЕС да криминализират незаконния престой и повиши правната сигурност за засегнатите лица.

Основните причини, поради които толкова много незаконно пребиваващи лица не могат да бъдат върнати, са свързани с практически проблеми при проверката на самоличността им при получаването на необходимите документи от органи извън ЕС.

12. КРАТЪК ОБЗОР

Политическата и правна реакция към незаконната миграция като цяло и по-специално към лицата, които незаконно пребивават в Хърватия (включително лица, които са надхвърлили разрешен срок за престой – „*overstayers*“) се промени с течение на времето. Вследствие на това, хърватското законодателство е своевременно и напълно адаптирано към европейските правни норми, а в някои случаи дори надхвърля разпоредбите на ЕС.

Хърватската система за управление на миграцията и граничния контрол е в съответствие с интегрирания модел на ЕС за управление на границите, който включва всички прилежащи елементи на външния контрол, както и система от компенсаторни мерки, отговарящи на изискванията на Шенгенското споразумение. Този модел се допълва от обмена на данни, извършените проверки, тясното сътрудничество между отговорните органи и тяхното задължение за своевременно предаване на информацията. Интензивността на проверките на границата и във вътрешността на страната може да се счита за висок, тъй като са извършени относително голям брой проверки, а освен това се наблюдава и интензивно сътрудничество и обмен на данни. Въпреки че в медийното пространство от време на време се изнася информация относно броя на лицата, живеещи без правен статут в Хърватия, тази информация не може да бъде считана за достоверна.

Надеждността на информацията за обхвата на това явление затруднява политическите решения, свързани с пребиваващите в Хърватия лица без правен статут. Според съществуващите статистически данни, непрекъснатото увеличаване на броя на незаконно пребиваващите мигранти до втората половина на 90-те години на миналия век изглежда правдоподобно и оттогава явлението вероятно стагнира или значително намалява.

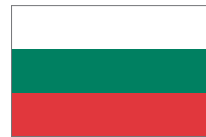
По отношение на позициите на правителството и неправителствените организации относно двата подхода – за „държавен контрол“ и за „правата на човека“ се наблюдава очевидно противопоставяне (вж. също точки 4.2. и 7.1.).

Подходът за „правата на човека“ изхожда от твърденията за универсалната валидност на правата на човека и е предпочитан от църкви, благотворителни организации и представители на гражданското общество. Позицията за „държавен контрол“, който се застъпва от Министерство на вътрешните работи, изгражда своята аргументация върху суверенитета на държавите като основа за претенции към законодателството и прилагането на законите.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

От 1999 г. насам, ЕС работи по изготвянето на цялостен подход за ефективното управление на миграцията, в съответствие със стандартите за правата на човека и принципите на правовата държава, който обхваща хармонизирането на условията за приемане, правата на законно пребиваващите граждани на трети държави и разработването на правни мерки, и практическо сътрудничество за предотвратяване на незаконните миграционни потоци.

Политиката на ЕС се фокусира върху връщането на незаконните мигранти, заедно с ефективното управление на границите, солидни санкции срещу работодателите на незаконно пребиваващи граждани на трети държави и борбата срещу контрабандата и трафика на хора.

Моделът на интегрирания граничен контрол на ЕС е важен инструмент за справяне с предизвикателството на незаконната миграция, като същевременно се гарантира пълно зачитане на основните права и достойнство на засегнатите лица в съответствие с Хартата на основните права на ЕС, Европейската конвенция за правата на човека и всички други международни конвенции за правата на човека.

Връщането на гражданите на трети страни без правно основание да останат в ЕС или необходимостта да им бъде предоставена закрила е от съществено значение за доверието в политиката на ЕС за законната миграция и убежището.

Задължение на Комисията е да представи доклад на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на Директивата за връщането, за основната част от достиженията на законодателството на ЕС в сферата на връщането, както и за политическия ангажимент, поет от Комисията при приемането на изменения регламент Фронтекс (2011 г.). Друго задължение е изготвянето на доклад относно мониторинга на операциите по връщане, координирани от Фронтекс.

Политиката на връщане е тясно свързана с политиката за реадмисия и реинтеграция като и двете са неразделна част от Глобалния подход към миграцията и мобилността, който е широкообхватната рамка по отношение на външната политика на убежище и миграцията. Чрез този подход ЕС работи за укрепване на политическия диалог и оперативното сътрудничество с държави извън ЕС по въпросите на миграцията, включително връщането и реадмисията, в дух на партньорство и въз основа на споделени интереси. Политиката на ЕС за реадмисия включва и външното измерение на политиката за връщане, което е ключов аспект за гарантиране на нейната ефективност както и за решаването на въпроси като доброволно напускане и реинтеграция на завърналите се лица в страните на произход, а също така и идентифициране и документиране на завърналите се лица.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ОСНОВНИ ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ, СВЪРЗАНИ С ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УБЕЖИЩЕ, УСЛОВИЯТА ЗАПРИЕМАНЕ, ЗАДЪРЖАНЕ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАКРИЛАТА⁸⁸

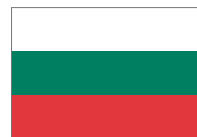
ЗАГЛАВИЕ НА БЪЛГАРСКИ	ЗАГЛАВИЕ НА ХЪРВАТСКИ	ИНТЕРНЕТ ВРЪЗКА
Закон за международна и временна защита Държавен вестник 70/2015 Изменен: Държавен вестник 127/2017	Zakon o medunarodnoj i privremenoj zastiti NN 70/2015, 127/2017	http://bit.ly/1h1aa3Q (HR) http://bit.ly/2ln4y6c (EN) https://bit.ly/2pPntru (HR)
Закон за общата административна процедура Държавен вестник 47/2009	Zakon o OPCEM upravnom postupku NN 47/2009	http://bit.ly/1J7BRAh (HR)
Закон за административните спорове Държавен вестник 20/2010 Изменен: Държавен вестник 143/2012	Zakon o upravnim sporovima NN 20/2010, 143/2012, 152/2014, 94/2016, 29/2017	http://bit.ly/1Gm4uTi (HR) http://bit.ly/1K118fv (HR)
Изменен: Държавен вестник 152/2014 Решение на Конституционния съд на Република Хърватия U-I- 2753/2012 и други, септември 27.2016., Държавен вестник 94/2016 Изменен: Държавен вестник 29/2017	-	http://bit.ly/1Bs4ZiO (HR) https://bit.ly/2uvfHXR (HR) https://bit.ly/2pWu82v (HR)
Закон за чужденците Държавен вестник 130/2011 Изменен: Държавен вестник 74/2013 Изменен: Държавен вестник 69/2017 Изменен: Държавен вестник 46/2018 Изменен: Държавен вестник 66/19	Zakon o strancima NN 130/2011, 74/2013, 69/2017, 46/2018, 66/19 (Zakon o drzavljanima drzava clanica Europskog gospodarskog prostora i clanovima njihovih obitelji)	http://bit.ly/1Rf18Kg (HR) http://bit.ly/1CgRDB8 (HR) https://bit.ly/2Ij1ZKv (HR) https://bit.ly/2RSz49b (HR) https://bit.ly/2QLt5jM (HR)
Закон за задължително здравно осигуряване и здравеопазване за чужденците в Република Хърватия Държавен вестник 80/2013 Изменен: Държавен вестник 15/2018	Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zastiti stranaca u Republici Hrvatskoj NN 80/2013, 15/2018	http://bit.ly/1Gm4KSp (HR) https://bit.ly/2uzuZLN (HR)
Закон за свободна правна помощ Държавен вестник 143/2013 Изменен: Държавен вестник 98/2019	Zakon o besplatnoj pravnoj pomoci NN 143/2013, 98/2019	http://bit.ly/1IojGRf (HR) https://bit.ly/3bDiHD5 (HR)

88. Последно обновена на 12 януари 2021г. Повече на <https://asylumineurope.org/reports/country/croatia/overview-legal-framework/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ОСНОВНИ ПОДНОРМАТИВНИ АКТОВЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ И АДМИНИСТРАТИВНИ НАСОКИ И РЕГЛАМЕНТИ, СВЪРЗАНИ С ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УБЕЖИЩЕ, УСЛОВИЯ ЗА ПРИЕМАНЕ, ЗАДЪРЖАНЕ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАКРИЛАТА

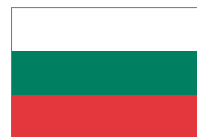
ЗАГЛАВИЕ НА БЪЛГАРСКИ	ЗАГЛАВИЕ НА ХЪРВАТСКИ	АБРЕВИАТУРА	ИНТЕРНЕТ ВРЪЗКА
Наредба относно формулярите и събирането на данни в процедурата за международна и временна защита, Държавен вестник 85/2016	Pravilnik o obrascima i zbirnama podataka u postupku odobrenja medunarodne i privremene zastite NN 85/2016	Наредба за формулярите	http://bit.ly/2lndEir (HR)
Решение относно размера на финансовата помощ, предоставена на кандидатите за международна закрила Държавен вестник 135/2015	Odluka o visini novcane pomoci traziteljima medunarodne zastite NN 135/2015	Решение за финансова помощ	http://bit.ly/2lQKkmi (HR)
Наредба за реализиране на материални условия за приемане Държавен вестник 135/2015 Изменен: Държавен вестник 61/2019	Pravilnik ostvarivanju materijalnih uvjeta prihvata NN 135/2015, 61/2019	Наредба относно материалните условия	http://bit.ly/2lYZIsM (HR) https://bit.ly/3bxCHa9 (HR)
Наредба относно съдържанието на медицинския преглед на лицата, търсещи убежище, чужденци под субсидиарна закрила, Държавен вестник 39/2008	Pravilnik o sadržaju zdravstvenog pregleda trazitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zastitom i stranaca pod supsidijarnom zastitom NN 39/2008	Наредба относно медицинския преглед	http://bit.ly/1K1I9zT (HR)
Наредба относно начина на изпълнение на програмата и изпитните тестове на лица, търсещи убежище, на чужденци под временна закрила и чужденци под субсидиарна закрила, с цел присъединяване към образователната система на Република Хърватия, Държавен вестник 89/2008	Pravilnik o nacinu provođenja programa i provjeri znanja trazitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zastitom i stranaca pod supsidijarnom zastitom, radi pristupa obrazovnom sustavu Republike Hrvatske NN 89/2008	Наредба за изпитните тестове	http://bit.ly/1Gm5yGG (HR)
Решение относно Програма за учене на хърватски език, история и култура за лица, търсещи убежище и лица получили убежище Държавен вестник 129/2009	Odluka o programu hrvatskog jezika, povijesti i kulture za trazitelje azila i azilante NN 129/2009	Решение относно Програма за хърватския език	Http://bit.ly/1SuZQLa (HR)

89. Последно обновена на 12 януари 2021г. Повече на <https://asylumineurope.org/reports/country/croatia/overview-legal-framework/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

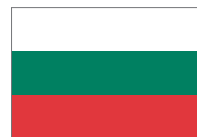

Решение относно изготвяне на Програма на хърватски език, история и култура за лица, търсещи убежище и чужденци под субсидиарна закрила за включване в хърватското общество Държавен вестник 154/2014	Odluka o programu ucenja hrvatskoga jezika, povijesti i kulture za azilante i Strance pod supsidijarnom zastitom radi ukljucivanja u Hrvatsko drustvo NN 154/2014	Решение относно хърватския език, история и култура програма за включване	http://bit.ly/1FXstO8 (HR)
Решение относно програмата на хърватски език за лица, търсещи убежище, и чужденци под субсидиарна закрила, които са на възраст над 15 години с цел присъединяване към системата на средното образование и образователната система за възрастни Държавен вестник 100/2012	Odluka o nastavnom planu i programu hrvatskoga jezika za trazitelje azila, azilante i Strance pod supsidijarnom zastitom starije od 15 Godina radi pristupa srednjoskolskom obrazovnom sustavu i sustavu obrazovanja odraslih NN 100/2012	Решение относно хърватския език за чужденци	http://bit.ly/1yuPG7Y (HR)
Решение относно програмата на хърватски език за лица, търсещи убежище, и чужденци под субсидиарна закрила, които са на възраст над 15 години с цел присъединяване към системата на средното образование и образователната система за възрастни Държавен вестник 100/2012	Odluka o nastavnom planu i programu hrvatskoga jezika za trazitelje azila, azilante i Strance pod supsidijarnom zastitom starije od 15 Godina radi pristupa srednjoskolskom obrazovnom sustavu i sustavu obrazovanja odraslih NN 100/2012	Решение относно хърватския език за чужденци	http://bit.ly/1yuPG7Y (HR)
Решение за определяне на цената на паспорта, издаден в съответствие с Конвенция относно статута на бежанците от 1951 г. Държавен вестник 98/2016 Изменено: Държавен вестник 102/2016	Rjesenje o utvrdivanju Cijene putovnice izdane sukladno konvenciji o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. Godine NN 98/2016 Ispravak Rjesenja o utvrdivanju Cijene putovnice izdane sukladno konvenciji o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. Godine NN 102/2016	Решение относно цената на паспортите на бежанците	http://bit.ly/2kOXEmP (HR) Http://bit.ly/2kvoBif (HR)
Решение относно разходите за настаняване в приемния център за лица, търсещи убежище Държавен вестник 47/2016	Odluka o troskovima smjestaja u Prihvatilistu za trazitelje azila NN 47/2016	Решение относно Разходи за настаняване	Http://bit.ly/2lTyx3i (HR)
Наредба за безплатна правна помощ в рамките на процедурата за предоставяне на международна закрила Държавен вестник 140/2015	Pravilnik o besplatnoj pravnoj pomoci u postupku odobrenja medunarodne zastite NN 140/2015	Наредба за безплатна правна помощ	Http://bit.ly/2kXPLhy (HR)
Решение за преместване и презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на условията за одобрение на международна закрила Държавен вестник 78/2015	Odluka o premjestanju i preseljenju drzavljana trecih zemalja ili osoba bez drzavljanstva koje ispunjavaju UVJETE za Odobrenje medunarodne zastite NN 78/2015	Решение относно Преместване и презаселване	Http://bit.ly/2kDTnBH (HR)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Решение за създаване на Междуведомствена работна група за изпълнение на решението за преместване и презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на условията за одобрение на международна закрила Държавен вестник 78/2015	Odluka osnivanju Meduresorne radne skupine za provedbu Odluke o premjestanju i preseljenju drzavljana trecih zemalja ili osoba bez drzavljanstva koje ispunjavaju UVJETE za Odobrenje medunarodne zastite NN 78/2015	Решение относно преместването и презаселването	Http://bit.ly/2lQNEgT (HR)
Решение за презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на условията за одобрение за международна закрила Държавен вестник 99/2017	Odluka o preseljenju drzavljana trecih zemalja ili osoba bez drzavljanstva koje ispunjavaju UVJETE zadobrenje medunarodne zastite NN 99/2017	Решение за презаселване	https://bit.ly/2GVUWHW (HR)
Решение за презаселване на граждани на трети държави или лица без гражданство, които отговарят на условията за одобрение за международна закрила за 2019 г. Държавен вестник 16/2019	Odluka o preseljenju drzavljana trecih zemalja ili osoba bez drzavljanstva koje ispunjavaju UVJETE za Odobrenje medunarodne zastite za 2019. NN 16/2019	Решение за презаселване за 2019	https://bit.ly/2JdacXL (HR)
Наредба за участие на лицата, получили международна закрила, чужденците под субсидиарна закрила и чужденците под временна закрила при заплащането на разходите за настаняване Държавен вестник 59/2018	Pravilnik o sudjelovanju azilanata, stranaca pod supsidijarnom zastitom i stranaca pod privremenom zastitom u placanju troskova smjestaja NN 59/2018	Наредба за участие в заплащането на разходите за настаняване	https://bit.ly/2Y115uv (HR)
Наредба относно третирането на граждани на трети държави Държавен вестник 68/2018	Pravilnik o postupanju prema drzavljanima trecih zemalja NN 68/2018	Наредба относно третирането на граждани на трети държави	https://bit.ly/2FUHyXc (HR)
Наредба за престой в приемния център за чужденци Държавен вестник 101/2018 Изменен: Държавен вестник 57/2019	Pravilnik o boravku u Prihvatnom centru za Strance NN 101/2018, 57/2019	Наредба за Центъра за задържане	https://bit.ly/2S7aCQQ (HR) https://bit.ly/33TB4AY (HR)
План за действие за интеграция на лицата, получили международна закрила за периода 2017—2019 г.	Akcijski plan za integraciju osoba kojima je odobrena medunarodna zastita za razdoblje 2017. do 2019. godine	План за действие относно интеграцията	https://bit.ly/2GMCKNL (HR) https://bit.ly/2IHO40C (EN)
Решение за създаване на Постоянна комисия за интеграцията на чужденците в хърватското общество Държавен вестник 110/2019	Odluka osnivanju Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u Hrvatsko drustvo	Решение за създаване на Постоянна комисия за интеграция	https://bit.ly/2wCNTTX (HR)
Протокол за лечение на непридружени деца	Protokol o postupanju prema djeci bez pratnje		https://bit.ly/2UnJmLc (HR) https://bit.ly/2DEgBEu (HR)
Наредба за статута и работата на граждани на трети държави: Държавен вестник 52/2012 Изменен: Държавен вестник 81/2013 Изменен: Държавен вестник 38/2015 Изменен: Държавен вестник 100/2017 Изменен: Държавен вестник 61/2018 Изменен Държавен вестник 116/2018	Pravilnik o statusu i radu drzavljana trecih zemalja u Republici Hrvatskoj NN 52/2012, 81/2013, 38/2015, 100/2017, 61/2018, 116/2018		https://bit.ly/39oacMh (HR) https://bit.ly/2WM2BCG (HR) https://bit.ly/2QOi9X3 (HR) https://bit.ly/2QK28Nw (HR) https://bit.ly/2JgtU02 (HR) https://bit.ly/2UDsMcc (HR)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

ДИРЕКТИВИ И ДРУГИ МЕРКИ, ТРАНСПОНИРАНИ В НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО⁹⁰

ДИРЕКТИВА/ РЕГЛАМЕНТ	КРАЕН СРОК ЗА ТРАНСПОНИРАНЕ	ДАТА НА ТРАНСПОНИРАНЕ	ОФИЦИАЛНО НАИМЕНОВАНИЕ НА СЪОТВЕТНИЯ АКТ	ИНТЕРНЕТ ВРЪЗКА
Директива 2011/95/ЕС	21 декември 2013 г.	22 ноември 2013 г.	Изменение на Закона за убежище- то Държавен вестник 79/07, 88/10, 143/13 Закон за международна и временна защита ДВ 70/15, 127/2017	http://bit.ly/1MRraQ5 (HR) http://bit.ly/1J7yrxu (HR) http://bit.ly/1IogkxD (HR) http://bit.ly/1hIaa3Q (HR) https://bit.ly/2pPntru (HR)
Директива 2013/32/ЕС	20 юли 2015 г. Член 31, параграф 3—5, който трябва да бъде транспониран до 20 юли 2018 г.	2 юли 2015 г.	Закон за международна и временна защита ДВ 70/15, 127/2017	http://bit.ly/1hiaa3q (HR) https://bit.ly/2ppntru (HR)
Директива 2013/33/ЕС	20 юли 2015 г.	2 юли 2015 г.	Закон за международна и временна защита ДВ 70/15, 127/2017	http://bit.ly/1hiaa3q (HR) https://bit.ly/2ppntru (HR)
Регламент (ЕС) № 604/2013 Регламент Дъблин III	Директно приложи- мо 20 юли 2013 г.	2 юли 2015 г.	Закон за международна и временна защита ДВ 70/15, 127/2017	Http://bit.ly/1hIaa3Q (HR) Https://bit.ly/2pPntru (HR)

90. Последно обновена на 12 януари 2021г. Повече на <https://asylumineurope.org/reports/country/croatia/overview-legal-framework/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Неизчерпателен списък с определения за основните термини в областта на миграцията⁹¹

1. Лице, търсещо убежище

В глобален контекст е човек, който твърди, че е бежанец, и търси международна закрила от преследване или тежки посегателства в родната си страна, и очаква решение относно молбата за статут на бежанец, съгласно съответните международни и национални законодателни инструменти.

В контекста на ЕС това е лице, което е подало молба за закрила, съгласно Женевската конвенция, по отношение на която все още не е взето окончателно решение.

2. Депортиране, принудително отвеждане

Актът на държава, която упражнява суверенитета си при извеждането на чужденец от нейната територия на определено място, след отказ за допускане или прекратяване на решението за пребиваване.

3. Разселено лице

В контекста на ЕС „разселени лица“ означава гражданите на трети страни или лицата без гражданство, които е трябвало да напуснат тяхната държава или регион по произход, или са били евакуирани в отговор на призив от международни организации, и не са в състояние да се завърнат продължително време в безопасна обстановка поради преобладаващата ситуация в тази държава. Възможно е тези лица да попадат в приложното поле на член 1А от Женевската конвенция или на други международни или вътрешни актове, които предоставят международна закрила. Това са лицата, които:

- а) са напуснали области на въоръжен конфликт или разрастващо се външно насилие;
- б) са застрашени или са станали жертви на систематично или общо насилие, упражнявано по отношение на техните човешки права;

4. Икономическа миграция

Миграция, която се фокусира главно по икономически причини или за да търси материални подобрения в поминъка.

91. Повече информация: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary/index_a_en.htm

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

5. Мигрант по принуда

Лице, което е обект на миграционно движение, в което съществува елемент на принуда, включително заплахи за живота и препитанието, произтичащи от естествени или предизвикани от човека причини (например движение на бежанци и вътрешно разселени лица, както и хора, разселени поради природни или екологични, химически или ядрени бедствия, глад или големи инфраструктурни проекти, водещи до загубата на дом).

6. Принудителна миграция

Миграционно движение, в което съществува елемент на принуда, включително заплахи за живота и препитанието, произтичащи от естествени или предизвикани от човека причини (например движение на бежанци и вътрешно разселени лица, както и хора, разселени поради природни или екологични, химически или ядрени бедствия, глад или големи инфраструктурни проекти, водещи до загубата на дом).

7. Вътрешна миграция

Вътрешна миграция (също и вътрешно държавна миграция) означава движение на лице на националната територия, без да надхвърля националните граници.⁹² Като класически пример за това са китайските работници мигранти. С общо население от 1,367 милиарда жители, около 300 милиона китайци от селските райони са в движение.⁹³ Те търсят временна заетост в нововъзникващите райони на Китай. Без тези безименни работници мигранти китайският икономически растеж нямаше да е възможен.

8. Статут на бежанец

„Статут на бежанец“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за бежанец

9. Алтернативен статут на бежанец или субсидиарна закрила

„Статут на субсидиарна закрила“ означава признаването от държава членка на гражданин на трета държава или лице без гражданство за лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила.

10. Международна закрила

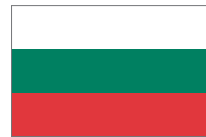
„Международна закрила“ означава статут на бежанец и статут на субсидиарна закрила.

92. Haase, Marianne/Jugl, Jan C. (2008): Binnenmigration in der EU, <http://www.bpb.de/gesellschaft/migration/dossier-migration/56576/binnenmigration>

93. Statista (2016), "Китай: Население от 2004 до 2014 година" <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/19323/umfrage/aesamtbevoelkerung-in-china/>
<http://www.21china.de/kultur/3-buecher-ueber-chinas-wanderarbeiter/>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

11. Неправомерно влизане

В световен контекст това е пресичането на границите, без да се спазват необходимите изисквания за законно влизане в приемащата държава. В контекста на Шенген, това е влизането на гражданин на трета държава в шенгенска държава членка, която не отговаря на член 5 от Кодекса на шенгенските граници.

12. Неправомерна миграция, нелегална миграция, незаконна миграция

Преместване на лица до ново място на пребиваване или транзит, което се извършва извън нормативните норми на изпращащите, транзитните и приемащите държави.

13. Мигрант

В глобален контекст, това е лице, което е извън територията на държавата, на която е гражданин или е от нейната националност, и което е пребивавало в чужда държава повече от една година, независимо от причините, доброволни или принудителни, както и независимо от средствата, редовни или неправомерни, използвани в процеса на миграцията му.

14. Лица, които са надхвърлили разрешен срок за престой – “overstayers”

В глобален контекст, лице, което остава в държава след срока, за който е бил разрешен престой.

В контекста на ЕС, лице, което е влязло законно, но след това е пребивавало в държава членка на ЕС извън срока, за който е бил разрешен престой, без наличието на подходяща виза (обикновено 90 дни или шест месеца)⁹⁴ или лица, чиято виза и/или разрешение за пребиваване е изтекло.

15. Фактори на привличане и отблъскване

Това са фактори, които провокират и влияят върху решението за миграция, като или ги привличат в друга държава (привличащи фактори), или като подтикват/стимулират към емиграция (отблъскващи фактори).⁹⁵

Факторите за отблъскване са условието/условията или обстоятелството/обстоятелствата, съществуващи в страната на произход, които подтикват или стимулират емиграцията. Това може да бъде поради специфични причини, например намаляване на икономическите възможности или възникване на политическата нестабилност.

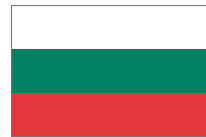
94. Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници)

95. Повече информация: <https://www.bpb.de/politik/grundfragen/deutsche-verhaeltnisse-eine-sozialkunde/138008/begriffliche-vorklaerungen>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ФОНД „УБЕЖИЩЕ, МИГРАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ“

Факторите за привличане са условията или обстоятелствата, които привличат мигранти в друга държава. Както е признато от проекта European Reintegration Networking, това може да бъде поради специфични или различни причини, например разширяване на икономическите възможности или да е на лице потенциал за по-добър живот в страната, към която ще се осъществи миграцията.

16. Бежанец

„Бежанец“ е всеки гражданин на трета страна, който поради основателните си опасения от преследване по причина на своята раса, вероизповедание, националност, политическите си възгледи или принадлежността си към определена социална група, се намира извън страната, чийто гражданин е той, и който поради тези опасения не може или не желае да се обърне за закрила към тази страна, или всяко лице без гражданство, което, намирайки се по горепосочените причини извън страната на обичайното си местожителство, не може или не желае да се завърне в нея.

17. Лице без гражданство

Лице, което не се счита за гражданин от никоя държава по силата на неговото законодателство.

18. Гражданин на трета държава

Всяко лице, което не е гражданин на Съюза по смисъла на член 20, параграф 1 от ДФЕС. Позоваването на граждани на трети държави се приема, че включва лицата без гражданство и лицата с неопределено гражданство.